DARBININKAS

LIV NR. 8 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | PENKTADIENIS - FRIDAY, SAUSIS - JANUARY 31, 1969 | 640 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Neatrodo, kad Nixonas slinktų į Maskvos glėbį

Politika nebūsianti kuriama spaudos konferencijose

Pirmoji prez. Nixono spaudos konferencija neatnešė jokių sensacijų ir neatidengė dar vyriausybėje neprinokusių planų, bet aiškiai parodė visai kitą taktiką ir atmosferą, jeigu ją palyginsim su paskutiniųjų keturių prezidentų spaudos konferencijomis. Viskas iš anksto suplanuota, apgalvota, nė vieno žodžio, kurio tuo tarpu dar nereikia. Laisvas kontaktas su auditorija, bet pridėtas labai naudingas įspėjimas: **spaudos konferencijose politikos planai nebus kuriami.** Tai turėtų reikšti, kad prez. Nixonas bus labai diskretiškas, kad nelaiku pasakytas žodis nepadarytų žalos. Tai būtų labai girtina taktika.

Greit dvi savaitės nuo inauguracijos, ir jos buvo skirtos sudaryti prezidentui reikalingą planavimo ir vykdymo organizaciją. Prez. Nixonas pasigyrė, kad ji turėtų veikti kolektyviai, tikslai ir darniai.

Vid. Rytam ieškos naujos formulės

Daugiausia jam pasisekė šį kartą pasakyti apie užsienio politikos problemas.

Jis prisidėjo prie tų, kurie teigia, jog Vid. Rytuose padėtis yra pavojingai įsitempusi ir reikalinga atoslūgio. Neapvaldyta, ji galėtų privesti prie atominių valstybių susidūrimo. JV turėtų ieškoti naujos formulės Vid. Rytų problemoms sutvarkyti. Tai sako, kad ikšiolinės formulės jo nepatenkina. Jos buvo tokios, keturi didieji imasi iniciatyvos organizuoti Vid. Rytų taiką; to darbo imasi tik JAV ir Rusija; keturi didieji savo sutartą taiką pakiša po JT kepure; arabai ir žydai turi susitarti niekam nesikišant. Tos naujos formulės prez. Nixonas ieškos su patarėjais šį šeštadienį, vasario 1. Tiek jis galėjo spaudai pasakyti, bet nesutiko atidengti nė vieno būsimos formulės elemento, nors neabejotina, kad tuo reikalu jau turima daug medžiagos.

Prasitarta, kad labai aktyviai jau svarstomi visi Vietnamo karą ir taiką liečią klausimai. Ir čia būsią naujų dalykų.

JAV — Sovietų kompleksas

Atominių ginklų horizontalinio plitimo sustabdymo sutartis būsianti ratifikuota, bet dar reikią apsispręsti kada ir kokiame siekiamo bendradarbiavimo su Rusija kontekste.

Prez. Nixonas norėtų kalbėtis su Maskva dėl krizinių taškų įtampos sumažinimo ir ginklavimosi lenktynių sulėtinimo, bet pirma reikią patiem apsispręsti, kada geriausias laikas pasikalbėjimus pradėti, apie ką kalbėti ir nuo ko pradėti kalbėti. Iš čia darytina išvada, kad nebus skubama pulti į Maskvos glėbį gerai viso reikalo nesuplanavus ir su sąjungininkais nepasitarus. Šioje vietoje prez. Nixonas pareiškė, kad politika nebus planuojama spaudos konferencijose, kada jo imta prašyti daugiau ką nors tuo reikalu pasakyti.

— **Ambasadorius Jaringas** atvyko į J. Tautų būstinę žydų-arabų taikos reikalais. Jis yra JT Saugumo Tarybos įgaliotinis tai taikai padėti susiorganizuoti. Manoma, kad jo atvykimo tikslas yra tartis su JAV, Prancūzijos, Anglijos ir Rusijos atstovais J. Tautose, kaip tos keturios valstybės galėtų tą taiką organizuoti per J. Tautas, nes JAV ir Anglija nenori pritarti Rusijos ir Prancūzijos nuomonei, kad taika būtų organizuojama J. Tautas aplenkiant.

— **Washingtonas nudžiugęs,** kad Rusija sutiko atsiųsti stebėtoją į tarpt. komunikacijos satelitų sistemos konferenciją, kuri prasidės Washingtone vasario 24. JAV iniciatyva prieš penkis metus buvo įkurta pasaulinė komunikacijos satelitų sistema Intersat. Tam tarptautiniam sambūriui ikšiol priklauso 63 valstybės. Buvo siūloma ir Rusijai prie jos prisidėti, bet ji išdidžiai atsakė, kad organizuos savo tinklą Intersputnik, tačiau tas užmojis ikšiol pasisekimo neturėjo. Dabar manoma, kad Rusija bando pakeisti nuomonę.

Popiežius Paulius VI ir St. Lozoraitis Jr. sausio 11 audiencijoje, kurioje dalyvavo visas diplomatinis korpusas.

NAUJAS ŽEMĖLAPIS KANADAI

Vasario mėnesį renkasi Ottawoje Kanados konstitucinė konferencija, kurioje federacijos ir provincijų vadovybės svarstys radikaliai pakeisto Kanados žemėlapio projektą. Jį parengė Br. Kolumbijos premjeras. Tikslas — sustiprinti provincijų ūkinį pajėgumą.

Iš dabar esančių 10 provincijų padarytos tik penkios. Ontario ir Quebekas lieka kaip buvusios. Keturios Atlanto pakraščio provincijos (Newfoundlandas, Nova Scotia, New Brunswick ir Prince Edward) jungiamos į vieną provinciją. Iš trijų prerijų provincijų (Alberta, Saskatchewan, Manitoba) taipgi padaroma viena, bet jų šiaurinės sienos nukeliamos iki Arktikos vandenyno, prie jų prijungiant dabartinę Šiaurvakarių teritoriją. Britų Kolumbija lieka su savo vardu, bet ji padidinama, prie jos prijungiant Jukono teritoriją ir dalį Šiaurvakarių teritorijos.

Taip pertvarkius visą Kanados teritoriją, visos provincijos turės savo sienose žemės ir kitokių gamtos turtų, todėl sustiprės ūkiškai. Ir tuo pačiu įvyks teisingesnis turtų padalinimas, kas sumažins daug ūkinių problemų.

Batuno delegatai pas J. T. ambasadorius

Batuno delegatai Kęstutis Miklas ir A. Dzirkalis lankėsi pas Christopher David Beeby, Naujosios Zelandijos atstovą J. Tautose. Jie buvo užtikrinti, kad N. Zelandija nėra užmiršusi fakto, jog Baltijos kraštai yra prijungti prie Sovietų; taip pat ji nėra užmiršusi, jog latviam, lietuviam ir estam neleidžiama pasinaudoti apsisprendimo teise, numatyta 1920 metų sutartyse ir įtraukta į Jungtinių Tautų chartą. Tautinės nepriklausomybės ir pilietinių bei religinių laisvių netekimas esąs juo labiau apgailėtinas prisimenant, kaip komunistų vadai dažnai "imperialistine agresija" apkaltina tuos kraštus, kurie stengiasi padėti pavergtiesiem atgauti nepriklausomybę.

"N. Zelandijos vyriausybė ir toliau tebetiki, kad latviai, lietuviai ir estai turi teisę gyventi pagal savo pačių pasirinkimą", pareiškė N. Z. atstovas C. D. Beeby. Jis, be to, pažymėjo, kad N. Z. vyriausybė šį tikėjimą išreiškia, pasitaikius progom, Jungtinėse Tautose ir už jų, puoselėdama viltį, kad Baltijos tautos atgaus apsisprendimo teisę, kurios jos siekia.

Ta pati pažiūra buvo išreikšta ir N. Zelandijos ministerio pirmininko Keith J. Holioake laiške, kurį gavo N.Z. baltų klubas.

Didžiosios Britanijos atstovybei Batuno delegacija, kurią sudarė dr. R. D. Paegle, K. Miklas ir A. Dzirkalis, įteikė paruoštus raštus. Be to, britų diplomatas buvo paprašytas persiųsti į Londoną protestą dėl Baltijos valstybių aukso nusavinimo. Britų atstovas prašė, kad jo pavardė nebūtų viešai skelbiama.

Kęstutis Miklas su Naujosios Zelandijos atstovu Jungtinėse Tautose C. D. Beeby. Nuotr. A. Dzirkalis

E. Kennedy perša dvi Kinijas J. Tautose

Demokratinių Institucijų Studijų Centre (Santa Barbara, Calif.) šiomis dienomis vyko Japonijos ir JAV atstovų pasitarimai apie tai, kaip santykiauti su kom. Kinija. Ta proga sen. E. Kennedy įteikė tam pasitarimui savo pro memoria. Ten jis ragina JAV vyriausybę peržiūrėti JAV ikšiolinę Azijos politiką, pradedant kom. Kinija. Jam atrodo, kad jau šiemet, J. Tautų gen. asamblėjai sesijon susirinkus, JAV turėtų turėti parengtą rezoliuciją, siūlančią priimti į J. Tautas ir kom. Kiniją šalia dabar ten jau esančios Kinijos Respublikos (Taiwano).

Jis pripažino, kad dviejų Kinijų buvimas J. Tautose nėra lengvai išsprendžiamas klausimas, tačiau kas nors turi padaryti pradžią ta kryptim. Nesitikima, kad visa problema susitvarkys greitai, bet jau apsimokės klausimą pradėti judinti, nes tik tada pradės ateiti įvairiausi pasiūlymai, iš kurių susiformuos pats geriausias. Žinoma, geriausia būtų, kad abidvi Kinijos palankiai į tai pažiūrėtų, ko, deja, ikšiol nėra buvę ir nesitikima greit sulaukti. Dviejų Kinijų buvimas J. Tautose nebėra nauja idėja, bet jos nenori nė Pekingas nė Taipei. Ikšiol jos nenorėjo nė Washingtonas, bet prieš dvejus metus jau buvo sakoma, kad klausimas svarstytinas, bet su sąlyga, kad nebūtų pašalinta Kinijos Respublika.

Sen. Kennedy ragino pradėti su kom. Kinija prekiauti, nevaržyti kelionių, plėsti kontaktus su kom. Kinijos diplomatais. Eilė JAV pareigūnų (jų tarpe sen. Fulbright) ir 10 Japonijos parlamentarų senatoriaus dėstomai minčiai principe pritarė.

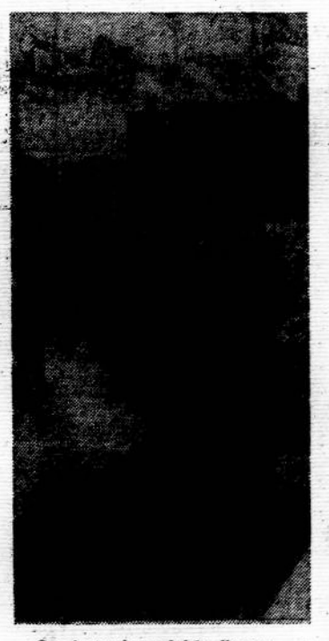

Gerstenmaier galybės dienose

New Yorke rasta juodasis antisemitizmas

Žydai mokytojai esą kaltinami "protiniu genocidu"

New Yorko miesto vadovybė turėtų jaustis nelaimingiausia pasauly, nes jai labai jau nesiseka tvarkytis su to didžiulio miesto painiais reikalais.

Streikai vienas po kito, mokyklos negalėjo veikti ketvirtadalį mokslo metų, streiko padėty gaisrininkai ir policininkai, miestas dešimt dienų išbuvo be namų šildymo alyvos, dabar atidengtos didžiausios vagystės tų pinigų, kurie buvo skirti neturtingiausių miesto gyventojų gyvenimui pagerinti. Atskleistas visiškas netinkamumas tų žmonių, kurie buvo paskirti tuos pinigus panaudoti žmonių gerovei. Ir jų algos buvo pasakiškai didelės.

Lyg užgavėnių juokams pajvairinti, surasta dar kita labai opi žaizda — žydai pradėjo šaukti, kad mieste išaugo labai didelis antisemitizmas, jau pasiekęs krizės taško. Ir kalta esanti miesto vadovybės viršūnė, kad tų dalykų ilgai nemačiusi ir kaltininkų nesudraudusi.

Klausimą tyrinėjo žydų organizacija (Anti-Defamation League of B'nai B'rith), kuri rūpinasi žydų teisių apsauga nuo 1913. Antisemitizmo centras surastas miesto mokyklose, kur daugiausia mokosi negrų ir portorikiečių vaikai. Negrai mokytojai (kurių labai nedaug) ir negrų organizacijų veikėjai kaltinami raštu ir žodžiu skleidžią prieš žydus, ypač žydus mokytojus, nukreiptus įvairiausius kaltinimus, iš kurių svarbiausias esąs tas, kad žydai mokytojai, kurių New Yorko mokyklose yra labai daug, užsiimėją negrų ir portorikiečių vaikų "protiniu genocidu". Kitais žodžiais tariant, žydai mokytojai visai nesirūpina vargingųjų vaikų mokymu, tik imą algas ir viską leidžią per pirštus.

Tie kaltinimai iš abiejų pusių susitirštino ryšium su šio rudens mokytojų streiku, bevedant kovas už mokyklų administracijos decentralizavimą. Negrai įtarė ir viešai skelbė, kad streiką sukėlė ir jį palaikė žydai mokytojai, bandydami sutrukdyti negrams prieiti prie mokyklų tvarkymo. Iš čia ir kilo piktumas, padiktavęs ir piktą žodį žydų adresu. Ir taip atsirado New Yorke juodasis antisemitizmas.

Žydų organizacijos paskelbtame pranešime minimos kaltinamųjų pavardės, kurių savininkai teigia, kad tokias priemones naudojant antisemitizmas tikrai atsiras, jeigu jo dar nebuvo.

Meras Lindsay lanko žydų sinagogas jarmulka pasipuošęs ir žada kaltininkus sutvarkyti. Bet sunku susilaikyti nuo įtarimo, kad toji jo veikla rišasi su besiartinančiais mero rinkimais.

Susidūrė didybė ir žmogiškas silpnumas

V. Vokietijos federalinio parlamento prezidentas prof. dr. Eugen Gerstenmeier atsistatydino iš pareigų. Parlamentui jis pirmininkavo apie 15 metų. Dar visai neseniai galėjo apie save sakyti, kad neturįs jokių priešų. Žurnalistų buvo vadinamas "tautos sąžine", "demokratijos mokytoju", "vyru su dideliu atsakomybės pajautimu". Krikščionių demokratų partijos vadovai pranašavo jam dar didelę ateitį, daug kas apgailestavo, kad Gerstenmeieris nekandidatuoja į valstybės prezidento vietą, jam pačiam aiškinant, kad dar per anksti trauktis iš aktyvaus politinio darbo lauko. O staiga, tiesiog per vieną naktį, viskas pasikeitė. Spauda ir kiti viešosios nuomonės reiškėjai savo numylėtąjį pradėjo išjuokti, net niekinti, partijos, neišskiriant nė krikščionių demokratų, reikalavo tuoj pat pasitraukti iš pareigų.

Kodėl?

Teologijos daktaras, evangelikų dvasiškis Eugen Gerstenmeier Hitlerio laikais buvo nuskriaustas. 1935 Rostocko universitete su aukščiausiu pagyrimu (summa cum laude) apgynęs daktaro disertaciją, tema "Kūrimas ir apreiškimas", buvo Berlyno ir Rostocko teologijos fakultetų pakviestas habilituotis ir tapti docentu. Parašė habilitacijos darbą, bet po bandomosios paskaitos negavo leidimo dėstyti (veniam legendi). Pagal jo paties pareiškimą, jam buvę žodžiu pasakyta, kad, kaip režimo priešas, jokiame Vokietijos universitete profesūros negausiąs.

1936 Gerstenmeieris pradėjo dirbti Vokietijos evangelikų bažnyčios užsienių reikalų skyriuje, čia tapdamas referentu ekumeniniam reikalam. 1944, kai sąmokslininkų grupė liepos 20 mėgino nušalinti Hitlerį, Gerstenmeieris buvo jų tarpe. Kitus kartu suimtuosius teismas nubaudė mirtim iir didžiąja dalimi bausmę spėjo įvykdyti, o Gerstenmeieris gavo 7 m. sunkiųjų darbų kalėjimo.

Karui pasibaigus, profesūros nesiekė, dirbo evangelikų tarnyboje, tuoj pat pradėjo politinę karjerą krikščionių demokratų eilėse. Nuo 1954 yra Fed. Vokietijos parlamento prezidentas, reiškia, antrasis vyras valstybėje, einąs betarpiškai po valstybės galvos. Šiuo metu jo pajamos siekia apie 120,000 markių (apie 30,000 dol.) per metus.

Tačiau kartas nuo karto vis būdavo iškeliama abejonių, kodėl anais laikais negavęs profesūros, kai kam tvirtinant, kad tai įvykę ne dėl priešiškumo naciam, o dėl eilinio nesugebėjimo. Kai pamėgino tapti profesorium Bonnoje, tai gavo atsakymą, kad nepriimamas, nes trūksta kvalifikacijų (prof. Ivinskis ten priimtas). Net jo vaidmuo atentate prieš Hitlerį ne visų vienodai palankiai buvo vertinamas. Parlamento prezidentą visa tai labai nervino, tad jis nutarė teismo keliu išgauti patvirtinimą jam padarytos skriaudos, o taip pat ir norėtą, bet neatsiektą universiteto profesoriaus titulą.

Jo pirmininkaujamas parlamentas papildė nuo nacių nukentėjusiem atlyginimo įstatymą, įvesdamas į jį priedą, kad skriauda turi būti atlyginta ir tokiem asmenim, kurie kvalifikavosi, bet negavo teisės dėstyti (veniam legendi). Gerstenmeieris buvo pirmas ir, atrodo, iki šiol vienintelis asmuo, kuris ta naujove pasinaudojo. Savo skundą buvo įteikęs 1965 vasario mėnesį, taigi dar prieš įstatymo papildymą, kuris atliktas tų pačių metų rugsėjo 9.

Teismas pripažino Gerstenmeieriui ne tik profesoriaus titulą, bet ir profesoriaus pensiją nuo 1954 pradžios. Tiksli suma — 281,107 markės (apie 70,000 dol.). Pinigai baigti išmokėti 1968 spalio mėnesį. Kai toji žinia pasiekė viešumą, kilo visuomeniško pasipiktinimo audra. Pradėta skaičiuoti atvejus, kur žymiai daugiau nukentėjusiem tik po kelerių metų bylinėjimosi vargais negalais būdavo paskirtos daug mažesnės sumos ir iki šios dienos dar nebaigtos išmokėti. Imta daryti insinuacijas, kad ir pats įstatymo papildymas padarytas norint jį pritaikyti parlamento prezidentui.

Prisimintos taip pat kitos kombinacijos finansų srityje. Pvz., 1959 Stuttgarto miestas buvo pagerintomis sąlygomis pardavęs Gerstenmeieriui sklypą už 50,000 markių, o po 7 metų tą patį sklypą Gerstenmeieris pasiūlė miestui atpirkti jau už 305,000 markių. Reikalui imant kilti viešumon, įsijungė krikščionių demokratų partijos vadovai. Buvo rastas kompromisas. Miestas sklypą atpirko už 98,031.23 markes.

Nelabai aiškiais keliais parlamento prezidentas, juo dar nebūdamas, įgijo evangelikų bažnyčiai medžioklinę pilį su 448 hektarais žemės, daugiausia miško. Vieno turtingo pramonininko našlė 1949 tą turtą padovanojo evangelikų bažnyčiai, nes būtų reikėję mokėti labai didelius paveldėjimo mokesčius. Evangelikai savo ruožtu iš Šveicarijoj turimų sumų, skirtų pokarinei šalpai, surinktų įvairiuose pasaulio kraštuose, tai našlei paskyrė 100,000 dol. Valstybei buvo padaryta didelė finansinė skriauda, nusukant mokesčius. Visai transakcijai vadovavo tuolaikinis evangelikų šalpos organizacijos vedėjas dr. Eugen Gerstenmeier. Turtu naudotis buvo pavesta tam pačiam Gerstenmeieriui, ir jis naudojasi medžiokline pilimi su visomis žemėmis iki šios dienos. Kai reikalas iškilo viešumon, jis jau buvo įsisenėjęs.

Puolamasis mėgino gintis priešpuoliais, nepagailėdamas karčių žodžių valstybei, kurioje jis pats užima vieną iš atsakingiausių vietų. Diskusija truko dvi savaites. Opozicijoje esantieji liberalai pirmieji pareikalavo pasitraukti iš parlamento prezidento pareigų. Už poros dienų švelniu būdu į tą reikalavimą įsijungė socialistai, taip pat ir krikščionys demokratai. Gerstenmeieriui neliko kitos išeities. Sausio 24 jis pareiškė atsistatydinąs nuo sausio 31. Visos partijos pareiškė, kad Gerstenmeieris nėra nusikaltęs veikiantiem įstatymam.

Krikščionys demokratai labai norėtų, kad įvykis būtų tuoj pat pamirštas. Mat, čia pat parlamento rinkimai. Tačiau vargu, ar kitos partijos tam krikščionių demokratų norui pritars. Veikiau jos pasinaudos proga sau parinkti daugiau balsų.

Palankūs žurnalistai apgailestauja, kad Gerstenmeierio asmenyje taip tragiškai susidūrė didybė ir žmogiškas silpnumas. Apgailestaujama, kad nuo scenos turėjo pasitraukti antinacis, kovojęs prieš diktatūrą, bet pralaimėjęs kovą prieš žmogišką silpnumą.

Bronius Laukis (ELI)

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL. 5-7281 • Business Office GL. 5-2383

THE WORKER (Title Copyrighted) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 su jungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbiamų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pokalbis su savaisiais

Prašyt, sako, visada galima, nors prašymas gali būti ir nepatenkintas, jeigu nėra paremtas kokiu pažadu ar atsiteisimu. Pavyzdžiui, toks prašymas gali būti laikraščio redakcijos. Ji gauna korespondencijų ir straipsnių iš malonės. Tai kokie čia gali būti dar prašymai? Vis dėlto atsiranda prašymų, net dažnai kartojamų, bet vis neišklausomų. Norisi čia kai kuriuos priminti.

★

Korespondentai prašomi nerašyti taip suglaustai, kad nė uodas negalėtų nosies įkišti. Jei kas mano, kad taip tobulai ir netaisytinai parašė, kad nė kablelio nereikia pridėti, tai nežino, jog redakcijai tenka daug ką perrašyti. Kodėl? Rinkėjam sumirga akyse ir susilieja tos suspaustos eilutės, suslėgtos it sūris: renkant nejučiomis eilutės peršokamos. Gali taip atsitikti, kad prasmė lieka, bet jau kita. Korektorius viso skaitinio su tekstu nelygina — tai užimtų daug laiko. Jis pastebi tik tokius praleidimus, kur jau nėra nuoseklumo ir logikos. O jeigu tokia yra? Pavyzdžiui, nuo pagrindinio kalbėtojo peršoko į pobūvio vadovą, surinkdamas vieno pavardę, o kito — prakalbą. Skaitant surinktą tekstą, atrodo viskas tvarkoje. Atspausdinus ateina barimas ir atitaisymas, kurių lengvai buvo galima išvengti, jei eilutės nebūtų buvę sulietos rankraštyje. Taigi, nereikia gailėt tarp eilučių šviesos ir reikia pasigailėti redaktorių, rinkėjų ir korektorių. Jie taip pat žmonės, ne vergai.

★

Lietuvių kalba prašosi daugiau pagarbos. Negalime jos daryti kitokios, negu ji yra. Pavyzdžiui, jei gamtos nuskriaustieji neištaria kai kurių pučiamųjų priebalsių (č, š, ž), tai nereiškia, kad būtų galima be jų ir apsieiti, o taip pat be ilgųjų ir nosinių balsių. Lietuvių kalbos rašyba reikalauja tam tikrų ženklų — stogelių, brūkšnelių, uodegėlių. Kas rašo kitoniškai, lietuvių kalbą darko. Kalta nelietuviško raidyno mašinėlė? Visai ne. Ženklus galima sudėti ranka. Kam tai sunku, tai arba nemoka lietuviškai rašyti arba to nepaiso. Redakcijos dar apsunkinamos nereikalingu triūsu: atidžiai skaityk ir dėliok tuos ženklelius net tokiem raštam, kuriais garsinamas savas reikalas.

Arba kitas bando vienu šūviu tris ar keturis zuikius nušauti. Sukrauna eilę popierių, į tarpus įkišdamas nudėvėtą anglinį popierių ir rašo. Po to siunčiama keliom redakcijom tas pats pasigarsinimas. Laimingas dar ta redakcija, kuri gavo pirmesnius egzempliorius. Bet jei pakliuvo ketvirtas ar penktas, tai ir spėliok kas čia norėta pasakyti. Tokius raštus reikėtų be atodairos grąžinti. Tikras daiktas, kad svetimiem taip nerašoma dėl pagarbos. Ar mažiau tos pagarbos verta savo kalba ir savo spauda?

★

Poleminiai raštai dažnai sukelia kartumo, o redakcijom pridaro nemalonumų. Negalima be to apsieiti, kai nuomonės skirtingos. Tačiau vienas dalykas yra savo nuomonę išreikšti kultūringai, taktiškai bei mandagiai ir po ja padėti savo vardą. Visai kitas dalykas pulti šiurkščiai, piktai, užgauliai ir padėt tik inicialus ar slapyvardį. Slapyvardžiai naudotini tik bendro pobūdžio straipsniam ir beletristikai. Tad nereikia rūstauti, jei redakcija slapukų raštų nededa. Nededa kartais ir pasirašytų. Sakytume, varžoma laisvė savo nuomonę pareikšti? Visai ne. Net ir kalbėdamas žmogus neturi tokios laisvės, kad galėtų sakyti, kas tik liežuvyje niežti. Spaudai yra statomi dar didesni reikalavimai: parašytas žodis turi būti gerai atdairus ir saikus.

Po trylikos pedagoginio darbo metų

Šv. Antano gimnazijos likimo klausimu

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė 1969 metus paskelbė "lietuvių švietimo ir šeimos metais", kviesdama visus "kreipti išskirtiną dėmesį į lietuviškos šeimos ir švietimo reikalus". Pranciškonai mano, kad ir Šv. Antano gimnazija, kaip iškili švietimo institucija, užsipelno išskirtino dėmesio ir šia patogia proga jaučia pareigą apie ją painformuoti visuomenę.

Naujos galimybės

Šv. Antano gimnaziją iššaukė pats gyvenimas. Anuomet, atvykus tūkstančiams lietuvių tremtinių į Ameriką ir Kanadą, tuojau iškilo jaunimo švietimo problema. Parapinės mokyklos su šeštadienio lietuvių kalbos pamokomis ir vasaros stovyklos aprūpino mažesnio amžiaus vaikus. Bet kaip su gimnazinio amžiaus vaikais? Tuo laiku girdėjosi spaudoj priekaištai kai kurioms lietuvių vienuolijoms, kad jų gimnazijos esančios nulietuvėjusios. Be to, savų gimnazijų daug ir nebuvo, o lietuvių jaunimo prieauglis labai kilo. Atsivėrė naujos galimybės švietimo srity.

Lietuviai pranciškonai ryžosi įkurti berniukų gimnaziją su plačia lietuviškų dalykų programa, su bendrabučiu ir labai prieinamu atlyginimu. Jaunimo auklėjimas tada atrodė viena iš pačių gražiausių sričių, tarnaujant savo tautai ir lietuvių visuomenei. Į tą sritį ir mestasi visom jėgom, nežiūrint jokių sunkumų.

Įveikti sunkumai

Šiame darbe gi sunkumai buvo neišvengiami. Pastatas, mokytojai ir išlaikymo rūpestis, kuris engia visas katalikiškas mokyklas Amerikoje, baugiai stovėjo prieš akis. Tačiau sunkumai buvo įveikti. Gimnazijos pastatas ir vidaus įrengimas įvykdytas ankstesnės kartos aukomis, nes ką tik atvykusieji iš tremties dar nepajėgė žymių aukų dalinti. Tai patriotiška ankstesnės kartos dovana naujakurių tautiečių vaikam. Mokytojai buvo paruošti iš pačių pranciškonų, o gimnazijos išlaikymo rūpesčiai apmalšinti viltimi, jog prasigyvenę ateiviai ir Amerikoj augę lietuviai bent jau tą vieną aukštesniąją lietuvišką mokyklą tikrai pajėgs pakelti.

Šv. Antano gimnazija buvo įkurta 1956 m. Per tą laiką ją baigusių jaunuolių yra 130. Nereikia čia bejrodinėti, kad jie įstojo į geras kolegijas, įsigijo specialybes, gavo tvirtą tautinę pasaulėžvalgą ir dalyvauja lietuviškame gyvenime. Tai faktai, matomi dienos šviesoje. Nėra tėvų, kurie gailėtųsi leidę sūnų į šv. Antano gimnaziją. Taip pat nereikia beįtikinėti, kad šios gimnazijos mokytojai kvalifikuoti, mokslas pastatytas aukštai, lietuviškas švietimas platus ir turiningas. Apie tai jau daug sykių kalbėta spaudoje ir įrodyta praktikoje.

Neišsipildžiusios viltys

Tačiau tenka išpažinti, jog gimnazijos steigėjų viltys dar tebėra neišsipildžiusios. Tie trylika pedagoginio darbo metų esmėje buvo ilgesingas laukimas, kada pagaliau lietuvių visuomenė tikrai susidomės šia gimnazija. Deja, bendro dėmesio iki šiol nesusilaukėme. Susidomėjo paskiros šeimos, asmenys, miestai, ir to dalinio dėmesio vaisius yra mokinių būrelis, kuris dar niekaip negali pasiekti pilno šimto.

O mokyklą reikia išlaikyti: samdyti dalį mokytoju, remontuoti bei šildyti pastatus ir papildyti mokslo priemones. Visų dalykų kainos yra baisiai pašokusios. Atlyginimas gi už išlaikymą žemas, bet jį pavojinga kelti, žinant, kiek neteksi mokinių. Kiekvienų mokslo metų pabaigoj susikrauna vis didesni nuostoliai. Pranciškonų širdgėlą padidino ir paskutinių dvejų metų skaudi apraiška: kai Šv. Antano gimnazijoj amerikiętiška ir lietuviška programa buvo iškelta į pačias aukštumas, pajustas mokinių mažėjimas.

Galutinis klausimas

Tokioje padėty jau metas statyti galutinį klausimą: ar lietuviai tėvai laiko šią gimnaziją reikalinga savo vaikams? Šis klausimas turėtų būti atsakytas dabarties aplinkybių šviesoje. Aplinkybės gi jaunimui išaugti lietuviais Amerikoje yra atšiaurios. Prie to dar prisideda ir doroviniai pavojai bei sąmyšiai, kurie tyko jaunimo miestų mokyklose.

Šv. Antano gimnazijoje auklėjimas, kiek tai svetur įmanoma, pastatytas ant krikščioniško ir lietuviško pagrindo. Lietuvių kalba oficialiai ir lygiagrečiai dėstoma su anglų kalba. Dorovinis jaunuolių gyvenimas apsaugomas ir išugdomas religinė mpratybom. Lietuviai mokiniai čia iš mažens suauga į darnų tautinį vienetą. Atrodo, jog tai būtiniausi dalykai šių dienų lietuvių jaunimui. Tai kodėl tokia gimnazija nepasinaudoti? Kodėl jai neskirti pilno dėmesio? Apskritai bendrabutinės mokyklos Amerikoje yra labai vertinamos ir jose mokytis laikoma privilegija. Tai kodėl jų neturėtų vertinti lietuviai, ypač tautinio auklėjimo ir jaunimo bendruomeninės jungties atžvilgiais?

Žinoma, mes nesakome, kad Šv. Antano gimnazijoje viskas tobula arba taip jau gera, kad nieko nebereikėtų gerinti. Mes tik pažymime tai, jog ši gimnazija yra tokiame išsivystymo laipsnyje, kad kiekvienas gerinimas yra lengvas dalykas. Jau bus treji metai, kai pranciškonai yra pasiruošę statyti net naujas bendrabučio patalpas, tačiau juos sulaiko aukščiau minėtas netikrumas.

Dabarties aplinkybių šviesoje vertinant Šv. Antano gimnazijos egzistenciją, reikalinga atsiminti ir tai, kad amerikietiškos gimnazijos kasmet tampa labiau perpildytos, o katalikiškųjų ateitis taip pat nebėra garantuota. Šv. Antano gimnazija turi tvirtesnį savo egzistencijos pagrindą — lietuvybę. Ateity ji gali būti net reikalingesnė Amerikos lietuvių jaunimui, kaip dabar.

Bet jau dabar ji reikalinga žymiai gyvesnio visuomenės dėmesio, kad išsilaikytų. Mūsų emigracinėse aplinkybėse vėliau panašios gimnazijos kūrimas bus neįmanomas ir finansiškai, ir organiškai. Lietuvių visuomenei neapsimoka prarasti šios švietimo įstaigos, kuri jau yra išsiskleidusi ir įrodžiusi savo naudą.

Pagalbos būtinybė

Pranciškonai nesigaili šią gimnaziją steigę, nors ji per trylika metų buvo jų rūpesčio sunkiausia našta. Mes šiandien jaustumės neatlikę savo pareigos lietuvybei, jeigu nebūtume bandę ir darę visa, kas įmanoma, jaunimo auklėjimo labui. Dabar dar sykį kreipiamės į kiekvieną lietuvį Amerikoje ir Kanadoje, prašydami, pagal savo išgalę, palaikyti Šv. Antano gimnaziją.

Visų labiausiai gi kviečiam lietuvius tėvus leisti savo sūnus į šią mokyklą ir suprasti jos išlaikymo išlaidas. Visos vietos rezervuotos tik lietuvių vaikams. Pranciškonai nei dabar, nei ateityje neturi jokio intereso mestis į amerikiečių jaunimo auklėjimą, kai aplink dar tiek daug lietuviško darbo.

Šv. Antano gimnazijos ateitis būtų garantuota, jeigu atsirastų bent 100 mokinių, kurie už išlaikymą bei mokymą mokėtų po 1000 dol. metam, t. y. aždaug pusę to, ką kitataučiai moka savo bendrabutinėse mokyklose. To, rodos, su pagrindu būtų galima laukti bent šiuo metu jau iš gana prasigyvenusios mūsų visuomenės. Tuo tarpu mes dar priimame mokinius už 750 dol., kurie pajėgia tai mokėti. Kitiems daromos išimtys. Šis atlyginimas taip pat būtų pakenčiamas, jeigu mokinių atsirastų bent 130. Tokį mokinių skaičių pajėgtų aprūpinti dabartinės patalpos ir dabartinis pedagoginis personalas.

Pagaliau šiais lietuvių švietimo ir šeimos metais mes prašome Pasaulio Lietuvių Bendruomenę Šv. Antano gimnaziją labiau laikyti sava; kviečiame jos atstovus joje lankytis ir teikti mums pagalbos. Išsilaikymo problema būtų išspręsta, jeigu Lietuvių Bendruomenės skyriai Amerikoje ir Kanadoje susidomėtų šia mokslo įstaiga ir jai pateiktų mokinių iš savo apylinkės.

Šv. Antano gimnazija yra lietuviško švietimo akivaizdus žibintas ir, jam užgesus, būtų tamsiau. Atskubėti gi su pagalba dar nevėlu. Bet jos reikia tuojau.

Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M.

Pranciškonų provinciolas ir Šv. Antano gimnazijos rektorius

Šv. Antano gimnazija 1968-1969 mokslo metais. Pirmoje eilėje sėdi mokytojai. Tarp jų trūksta muz. J. Gaidelio.

— **Tautos Fondo valdyba** pasiskirstė pareigomis: pirmininkas prel. J. Balkūnas, vicepirmininkas Stasys Lušys, iždininkas Petras Minkūnas, sekretorius ir reikalų vedėjas Albertas Ošlapas, valdybos nariai Vaclovas Alksninis ir Juozas Pažemėnas.

JONAS JAŠKAUSKAS

LEMTINGOS DIENOS

APYSAKA

(20)

SUSIPAŽINIMAS

Sekmadienį Kalnų bažnyčioj Jonas, žvilgterėjęs moterų pusėn, pamatė Stefą. Apsirengusi tamsiai mėlyna suknele, balta skrybėlaite, nė sekundei nepakeldama nuo knygos akių, klūpodama meldėsi. Nutaikęs progą, pašnibždėjo Adomui ausį:

— Tai ji! Stefa!

Pamaldoms pasibaigus, Jonas jam pasiūlė:

— Gal nori, kad supažindinčiau?

— Jei pasitaikytų proga . . . Bet mes juk turim eiti pas mokytoją, kaip esam pasižadėję, o ji dar pasiliko bažnyčioj. Mačiau tebesimeldžiančią, nors pamaldos jau buvo pasibaigusios.

— Paėjėkime dvaro alėja, lyg pasivaikščiodami, o grįždami susitiksime.

Abu pasuko į alėją. Nuėjo nemažą kelio galą, bet Stefos vis nesimatė.

— Argi ji dar tebesimeldžia? — stebėjosi Adomas. — Arba atgailaujanti "nusidėjėlė" arba žmonės be reikalo ją apkalba.

— Jei atgailauja, tai gerai. O jei be reikalo žmonės ją apkalba, tenka tik užuojautą reikšti.

— Žiūrėk! Ar tik ne ji ten pro šventoriaus kampą eina?

— Tikrai ji! Ir tiesiai mums į rankas. Gerai stebėk, kai susitiksime.

Stefai prisiartinus, Jonas, pakėlęs kepurę, pasveikino:

— Laba diena, panele Stefa. Ar mane dar prisimenate? Aš prieš keletą dienų buvau jūsų klientas ir turėjau malonumo su jumis susipažinti.

— Laba diena! Prisimenu jus gerai ir džiaugiuosi susitikus.

— Atleiskite, kad aš taip nemandagiai pastoju kelią. Norėčiau supažindinti su savo bičiuliu. Tai panelė Stefa Pševilskaitė, o čia Adomas Audrys. Būkite pažįstami!

— Labai malonu. Ponas, tur būt neseniai pas mus atsiradote, nes anksčiau niekur neteko mayti.

— Atvykau iš ten, iš kur ir Jonas, tik viena diena vėliau.

— Tiesa, ponas Ramūnas kažka yra minėjęs . . . Tai kur tamstos vaikštinėjate? Ar ir bažnyčioj nebuvot?

— Bažnyčioj tai mes buvom, tik ne taip ilgai meldėmės, kaip jūs. Pamaldoms pasibaigus, tuojau išėjom, o laiko turėdami, pasukom į šią gražią alėją pasivaikščioti, — kalbėjo Adomas, atidžiai stebėdamas Stefą.

— Panelės visada daugiau meldžiasi kaip vyrai, — pastebėjo Jonas.

— Jūs taip manote? . . . — lyg sumišusi paklausė Stefa.

— Jos bažnyčioj ilgiau pasilieka kaip vyrai. Štai mes turim vieną pavyzdį.

— Manęs pavyzdžiu prašau nelaikyti, — kiek suglumusi atsakė Stefa, ir ant jos veido bliksterėjo nuraudimas. Nors jis greit pranyko, bet akylas Adomas tai pastebėjo.

Po trumpos tylos Stefa vėl prašneko:

— Tamstos einate į priešingą pusę, tai mums nepakeliui. Tikrai labai malonu buvo susitikti. — Ir ji ištiesė ranką atsisveikinti.

— Tikėkimės, kad kada nors susitiksime vėl — atsisveikindamas pasakė Adomas.

— Žmogus negali numatyti, kaip gyvenime atsitinka. Kartais net priešai tampa gerais draugais. Reikia tikėtis, kad kada nors susitiksime. — Pasakiusi šiuos žodžius, Stefa pamojavo ranka ir nuėjo.

— Koks pirmas įspūdis? — kiek paėjus, paklausė Jonas.

— Iš tokio trumpo susitikimo sunku ką spresti. Bet aš manau, kad ji turi daug pergyvenimų ir gal net neišsprendžiamų problemų. Tu pastebėjai jos reakciją, kai palaikai ją maldingumo pavyzdžiu? Ji sumišo ir net paraudo, tartum gavusi netikėtą smūgį. Be to, jos paskutinioji užuomina apie priešus ir draugus, manau, irgi turi kažkokią užslėptą mintį, kuria šiandien atspėti būtų sunku. Ar tik ji nelinkusi įgyti mūsų, greičiau tavo, nes mane mažai pažįstama, draugiškumo?

— Nemanau, kad jai mūsų ar mano draugiškumas būtų reikalingas, nebent . . .

— Gal aš klystu, bet man taip atrodo. Kaip mergaitė ji irgi gana įdomi. Iš tavo nupasakojimo buvau susidaręs daug blogesnį vaizdą.

— Vadinasi, žmonių apibūdinti aš nemoku. Bet tada toje savo darbo uniformoje ji daug blogiau atrodė negu šiandien.

Besikalbėdami prėjo mokyklą. Visus jau rado susirinkusius. Be anksčiau matytų Kazio ir Antano Šalčių, buvo dar trys jaunuoliai — Steponas, Juozas ir Anicetas, su kuriais mokytojas supažindino, ir greit užsimezgė bendra kalba. Netrukus mokytojas pradėjo susirinkimą.

— Kadangi daugiau nieko ateinant nebelaukiame, aš manau, kad šį negausų susirinkimą galime pradėti. Nieko daug mes čia ir nenutarsime, o tik pasidalinsime mintimis ir vieni su kitais arčiau susipažinsime. Mes čia kai kurie jau esam seni pažįstami, vienur bei kitur susitinkam ir pasikalbam. Bet šiandien turime du naujus svečius, kuriuos iš matymo visi jau pažįstate: tai Jonas Ramūnas ir Adomas Audrys. Kaip žinote, jie mūsų tarpe atsirado neseniai, ir man pirmam buvo lemta su jais susipažinti.

— Tenka padėkoti vokiečių žandarams, — įsiterpė Adomas.

— Šiuo atveju tikrai taip! — tęsė mokytojas. — Nors jiems dėkoti progų mes neturime, nes iš jų nieko gera nepatiriame, bet šį kartą, visai to nenujausdami, jie mums pasitarnavo. Taigi dėka žandarų mes susipažinom, greit vieni kitus supratom ir pajutom, jog visi siekiam to paties tikslo: kol mūsų krašte tebėra okupantas, rūpintis, kad jis ko mažiausiai darytų skriaudų. Tikėkime, jog mūsų eilės didės. Pradės daugiau grįžti iš Rusijos, vienas kitas ir iš nelaisvės parsiras. Mūsų pareiga su jais susipažinti ir įtraukti juos į bendrą veikimą. Tuo keliu mes ir turime eiti, — baigė mokytojas savo trumpą kalbą.

— Ar galiu, kaip naujokas, ir savo trigrašį prikišti? — paklausė Adomas.

— Labai prašom, — visi pritarė.

— Visų pirma savo ir mano bičiulio Jono vardu širdingai dėkoju už malonią progą su visais susipažinti ir pabendrauti. Dabar keletas žodžių dėl bendro veikimo. Tiesa, kad mūsų nedaug ir kol kas kažkokių didelių žygių atlikti negalėsim, bet palaipsniui atsieksime daugiau, tik klausimas kada. Todėl turime būti pasiruošę, kad įvykiai neužbėgtų už akių. Tarp grįžtančių iš Rusijos rasis ir tokių, su kuriais mums bus nepakeliui. Jie bus užsikrėtę bolševizmu. Iš jų galime net sau priešų susilaukti. Mūsų pareiga apsaugoti jaunimą, kad jis nepatektų jų įtakon, nors aš neabejoju, jog jų skleidžiamos idėjos kaimo jaunimo tarpe pasisekimo neturės. Kaip minėjau, mes turime būti pasiruošę būsimiem įvykiams. Šiandien gal jau būtų pravartu pagalvoti, iš kur galėtume susimedžioti ginklų. Per trumpą savo čia buvimo laiką patyriau, jog nuo praūžusio karo kaimuose yra užsilikusių šautuvų, kurie pamesti rūdija. Mes turėtume pasirūpinti, kad tie ginklai nebūtų rūdžių ėdami, kad nepatektų į nepatikimas rankas. Nenumatau, kaip tą reikalą galėtume tvarkyti. Gal jūs, kurie čia nuolat gyvenate, žinote tai geriau ir galėtumėte ką patarti.

— Kaimuose ginklų tikrai yra, — prabilo Antanas Šalčius. — Vieną kitą mes turime ir savo žinioj. Jų reikia daugiau. Ta linkme mes kai ką jau darom, nors tai labai pavojinga, nes yra nesusipratusių žmonių, kurie net ir be blogos valios gali išplepėti. Tenka veikti labai atsargiai, bet, ką galima, reikia daryti, ir darome.

(Bus daugiau)

Kai Cicero padangėje jaunystė skambėjo

A.a. Benedikto Babrausko mirties proga

Keista gyvenimo ironija: kai ruošiau Darbininkui straipsnį apie a.a. kpt. Simą Urboną, reikėjo rašymą pertraukti ir skubėti į a.a. rašytojo ir pedagogo Benedikto Babrausko laidotuves.

Pažintys su tais dviem plunksnos vyrais sekė viena po kitos.

Kai iškilau iš Great Necko ir nutolau nuo Urbonų šiltos bei vaišingos pastogės, susisukau naują lizdą Cicero mieste. Čia bematant susidarė naujų draugų neišardomas būrys. Tai daugiausia rašto ir meno žmonės: Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Adolfas Markelis, Algimantas Mackus, Jonas Vaičiūnas, Zenonas Gerulaitis, akt. Kazys Gandrimas, agr. Antanas Baltrušaitis ir eilė kitų. Šį būrį, ar tai kompaktinėje masėje, ar pavienius jų veidus, 1951-53 galėdavai matyti Cicero lietuviško rajono gatvėse ir net lietuvių užeigose, nors to būrio narių tarpe buvo ir tikrų abstinentų. Kai šis būrys ar pavieniai jo nariai kur nors susimesdavo, kitokių pokalbių ir nebūdavo, kaip tik literatūra, spauda, teatras, menas, naujausių knygų aptarimas, kritika ir pan.. Kuriem šios temos nebuvo įdomios, prie mūsų nepritapo arba klausydavosi pokalbių iš šalies.

Šalia įdomaus, bet, sakyčiau, daugiau "klasikinio" intelektualo Č. Grincevičiaus, šalia sąmojingo ir įvairiomis kūrybinėmis idėjomis degančio Al. Barono, naujom, drąsiom pažiūromis į tų dienų literatūrą bei teatrą išsiskyrė du šviesūs bičiuliai — Algimantas Mackus ir Kazys Gandrimas. Kartais čia pasipainiodavo ir rež. Jurgis Blekaitis, kuris jau tada rimtai žvelgė į A. Mackaus kūrybinę ateitį.

Tokioje aplinkoje ir jaunų žmonių šaunioje draugystėje mes dažnai prisimindavom B. Babrauską, vos už namo kito gyvenantį. Vieniem jis buvo daugiau pažįstamas, kitiem mažiau, bet kiekvieną traukte traukdavo, nes B. Babrauskas apie literatūrą galėjo kalbėti dieną ir naktį, jam nepritrūkdavo nei energijos, nei temų. Taip ne kartą jį stengdavomės įvilioti į savo dažnai jau įsismaginusį būrį, ar tai privačiuose namuose, ar net kuriame klube. Kiekvienu atveju, jei tik sąlygos leisdavo, B. Babrauskas atskubėdavo pas mus, nežiūrint, kuri valanda bebūtų. Jis trokšte troško ne pramogų ar pasilinksminimų, bet tik auditorijos, kur galėtų savo žinias, mintis bei nuotaikas literatūros temomis išlieti. O tą auditoriją anomis dienomis mes jam buvom sudarę dešimtis kartų.

Nors tą auditoriją, kurią švietė B. Babrauskas, savo laiku tam tikra spauda buvo pavadinusi "Cicero grafomanų mokykla", bet šiandien, kada tos dienos likusios istorijoje, matome, kokią vietą lietuvių literatūroje nusipelnė Aloyzas Baronas, kokie estetiški yra Č. Grincevičiaus "Vidurnakčio vargonai" ir į kokias aukštumas naujausioje lietuvių poezijoje iškilo nors B. Babrausko gal ir nelaimintas, bet nuolatinis pokalbių ir literatūrinių diskusijų Ciceroje dalyvis a. a. Algimantas Mackus, kuris, jei šiandien dar būtų gyvas, tikiu, su pagarba nusilenktų prie a. a. B. Babrausko palaikų.

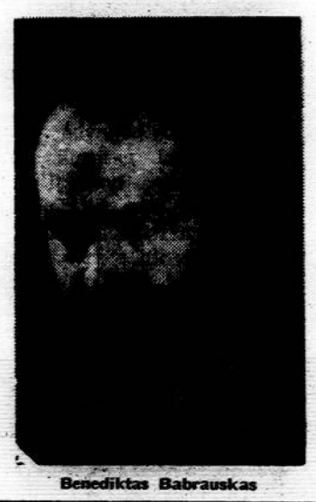

Benediktas Babrauskas

★

Eilę metų būdamas mokytojas, literatūros kritikas, antologijų redaktorius ir nepavargstantis knygos bei rašto ambasadorius, velionis daug padėjo jaunajai kartai Lietuvoje ir išeivijoje pamilti knygą ir plunksną, nors eilė mūsų jaunesniųjų rašto žmonių ir kultūros darbuotojų, ypač iš kairiojo sparno, B. Babrauską laikė tendencingu ir perdaug konservatyviu. Iš kitos pusės žvelgiant, paskutinių metų pokalbiuose tokią gana jau liberalią jaunosios kartos kūrėją Marcinkutę velionis labai vertino.

Lietuviškos spaudos skaitytojai velionį pažino kaip literatūros kritiką ir spalvingų straipsnių įvairiomis kultūrinėmis temomis autorių. Išeivijos lituanistinių mokyklų jaunimas jį pažino kaip mokytoją ir auklėtoją. Paskutinių kelerių metų bėgyje velionis, išėjęs reikalingas studijas, dirbo mokytojo darbą amerikiečių mokyklose, jis mokė jau amerikoniukus.

Vieną dieną, kaip atsarginis mokytojas, B. Babrauskas buvo paskirtas pravesti pamokas valdinėje Gage Park mokykloje, kur mokėsi ir šiuos žodžius rašančiojo sūnus. Vos atvykęs į klasę, B. Babrauskas pasisakė esąs lietuvis, socialinių studijų pamoką pravedė įdomiai ir mokiniam padarė mielą įspūdį. Po pamokos šiuos žodžius rašančiojo sūnus išdrįso nueiti į mokytojų kambarį ir Babrauskui pasisakyti savo pavardę. Tada mokytojas nustebo, kodėl jis savo pavardės nepasisakęs klasėje; būtų visiem vaikam pristatęs kaip lietuvį, kurio tėvus pažįsta ir t.t. Jei mokytojas būtų buvęs neįdomus ir "niekam tikęs", vaikas nebūtų ėjęs į mokytojų kambarį savo tautiečiui prisistatyti. Norą nueiti įžiebė kitų mokinių pakili nuotaika po niekada negirdėto lietuvio mokytojo pirmosios pamokos.

B. Babrauskas materialiai šiame turtingame krašte dar nebuvo spėjęs pamatyti šviesesnių dienų. Pats ne kartą sakėsi, kad jų šeimos banko knygutėje keturių skaičių dar nėra buvę. Uždarbis nueidavo sūnaus mokslui, didžiulei bibliotekai ir spaudai. Jų medinis namukas Ciceroje tai milžiniška biblioteka. Kažkas pasakojo, kad, kai gruodžio 13 velionis, širdies smūgio ištiktas, sukrito prie langelio Šv. Antano taupymo hendrovėje, iš jo rankų iškrito ryšulys su naujausiais lietuviškais leidiniais, kurių tą dieną buvo prisipirkęs už 25 dol.

★

Bet, kad ir visokių nepriteklių gyvenime buvo, B. Babrausko veide visada matydavai giedrią šypseną, o žodžių srovėje jausdavai šviesų optimizmą. Ypač paskutiniai metai, jam pilnai įsipilietinus amerikinio mokytojo etate, sūnui baigus universitetą, o žmonai poetei Gražinai Tulauskaitei po kiek ilgesnės tylos vėl išleidus giedrios poezijos rinkinį, atrodė lyg naujo, turtingesnio gyvenimo prieangiu. Jei anksčiau visus meno subuvimus dažniausiai lankydavo tik vienas, tai dabar matydavai jį su Gražina, o ir Gražinos anksčiau mėgusios vienumą, veidas buvo stipriai pragiedrėjęs.

Su žmona sąžiningai lankė teatro festivalio spektaklius. Su bičiuliais Zailskais mačiau juos skautijos 50 metų minėjimo akademijoje. Visa tai buvo tik praėjusio lapkričio mėnesį. O gruodžio 13 jis sukrito amžiam taip staigiai ir netikėtai. Nors artimas velionies bičiulis dr. P. Kisielius tuoj pribuvo, nugabeno jį į ligoninę ir panaudojo visas modernias medicinos priemones, kad širdis galutinai nesustotų, bet tai jau nebepadėjo.

Paskutinį kartą su velioniu plačiau pabendrauti teko prieš dvejus metus, po a.a. rašyt. A. Valentino šermenų. Su būreliu susitojom tada sol. A. Grigo klube. B. Babrauską ir tą vakarą viliojo ne kas kitas, bet auditorija. Buvo grupėje keletas ponių. Prie alučio mum dalijantis prisiminimais apie mirusį rašytoją, B. Babrauskas moteriškosios lyties atstovių buvo išprovokuotas pokalbiui apie mokyklas ir bendrai švietimą. Ir šia tema jis kalbėjo taip gyvai ir entuziastingai, kad ponios net užmiršo savo vyrus raginti į namus. Tame pokalbyje B. Babrauskas, kaip gyvas šių dienų mokytojas, gyveno ne praeitimi, bet dabartimi ir ateitimi. Ir kas galėjo tada tikėti, kad toji ateitis jam bus tokia trumpa...

Vl. Ramojus

B. Babrauskas su bičiuliais vienoje vakarienėje 1953 m. Chicagoje. Sėdi iš k. į d. Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė, Benediktas Babrauskas, Algimantas Mackus. Stovi: Aloyzas Baronas ir Sofija Mažionytė-Beigienė.

Vokietijoje mirė muzikas M. Budriūnas

Memmingene, Vokietijoje, gyvenęs muzikas Motiejus Budriūnas (muziko Broniaus Budriūno brolis) palaidotas sausio 20. Mirė širdies smūgiu. Memmingene išgyveno apie penkiolika metų.

Velionis buvo gimęs 1898 rugsėjo 22 Pabiržėje, Biržų apskrityje. 1924-1928 mokėsi Klaipėdos muzikos mokykloje. Dar pilnai nebaigęs, jis įsijungė į mokytojo darbą, 1927-1931 muziką dėstė Kretingos vidurinėje mokykloje. Pasitraukęs iš pedagogo darbo, 1931-1933 leido ir redagavo Muzikos Barus. Muzikos klausimais jau rašė, lankydamas Klaipėdos muzikos mokyklą. Dabar jis daug rašė muzikos kritikos, kurią spausdino Lietuvos Aide, Naujojoje Romuvoje, 1938 vėl redagavo Muzikos Barus.

Su muziku Jeronimu Kačinsku įsteigė lietuvių muzikos progresistų draugiją ir tarptautinės naujosios muzikos draugijos Lietuvos sekciją.

Atsikėlęs į Klaipėdą, 1933 buvo muzikos mokyklos reikalų vedėju, smuikininku J. Kačinsko suorganizuotame simfoniniame orkestre. Vėliau buvo lietuvių muzikos draugijos valdybos narys ir reikalų vedėjas, 1940 Švietimo ministerijos kultūros reikalų departamento muzikos inspektorius, paskiau Vilniaus meno reikalų valdybos muzikos skyriaus viršininkas, 1940-1941 Kauno konservatorijos ir Vilniaus muzikos mokyklos estetikos lektorius. Vokiečių okupacijos metu pertvarkė ir susistemino gimnazijų ir pradžios mokyklų muzikos programas, pradžios mokyklom išleido dainų rinkinį, chorui parašė dainų.

Atsidūręs tremtyje, mokytojavo Scheinfeldo lietuvių gimnazijoje ir muzikos kursuose, redagavo Patrios leidžiamus muzikos leidinius.

Dėl nesveikatos negalėjęs išemigruoti, pasiliko Vokietijoje ir nuo 1953 apsigyveno Memmingene, kur įkūrė "Darnos" chorą ir jam vadovavo 9 metus. Choras plačiai pasižymėjo, koncertavo Bonnoje, Miunchene, Ulme, du kartu Šveicarijoje ir Madride, Amerikos Balso ir Laisvosios Europos radijo stotyse. Choras plačiai garsino lietuvių vardą kitataučių tarpe. Geriausia choro balsų sudėtis buvo 1958.

Velionis buvo Memmingeno Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyboje, iki praeitų metų pradžios vadovavo vargo mokyklai. Iš pareigų pasitraukė dėl susilpnėjusios sveikatos.

Muzikas Motiejus Budriūnas savo darbo kambaryje Memmingene, Vokietijoje, maždaug prieš 15 metų.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Lietuvos atstovas J. Kajeckas su žmona sausio 9 dalyvavo valstybės departamento surengtose išleistuvėse sekretoriui Dean Rusk. Sausio 11 dalyvavo Čado ambasadoriaus priėmime, kuris buvo surengtas jų tautinės šventės proga. Sausio 15 dalyvavo diplomatų korpo suruoštame atsisveikinime su Valstybės sekretorium Dean Rusk. Ta proga Dean Rusk įteikta dovana. Naujo prezidento inauguracijos proga vyko visokios iškilmės, kuriose dalyvavo diplomatai su žmonomis, jų tarpe ir Lietuvos atstovas J. Kajeckas. Taip pat dalyvavo ir oficialioje dalyje prie kapitoliaus ir inauguracijos baliuje. Sausio 26 dalyvavo šv. Mato katedroje iškilmingose pamaldose, vadinamose "Red Mass." Sausio 30 dalyvaus kongrese maldos pusryčiuose

J. Kajeckas vienas dalyvavo JAV kongreso posėdyje, kada buvo pagerbti Apollo 8 astronautai. Ona Kajeckienė viena sausio 18 dalyvavo priėmime "for distinguished ladies", kurios dalyvavo inauguracijos iškilmėse.

Pasitraukusiam Valstybės sekretoriui Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai sausio 10 parašė padėkos laišką ir padėkojo už parodytą palankumą Baltijos valstybių bylai ir tų valstybių atstovam. Sausio 18 sekretorius laišku padėkojo ir palinkėjo sėkmės Lietuvos atstovui visuose jo žygiuose.

Diplomatinis korpas Julie Nixon ir David Eisenhowerio vestuvių proga jaunavedžiam padovanojo dvylikos asmenų sidabro servizą.

FELJETONO KONKURSAS

Lietuvių Meno Darbuotojų **Atvangos** skelbtajam feljetono konkursui rankraščiam vertinti komisija sudaryta Clevelande: poetas Kęstutis Gaidžiūnas, rašytojas Viktoras Mariūnas ir režisierius Petras Maželis. Konkurso terminas — 1969 vasario 15. Tema laisva. Rankraščiai pasirašomi tik slapyvardžiu. Nereikia jokių slaptų vokų. Svarbu pasilikti sau nuorašą. Premijos: 250, 150 ir 100 dol. Rankraščius siųst: Lithuanian Arts Club — Atvanga, P. O. Box 5178, Santa Monica, California 90405.

Iki šiol atsiųsti šie rankraščiai: 1) Fricas nuo Kulių "Svento Jurgio išdaigos", 2) P. Linelis "Seksas ir maistas", 3) Kazys Pūsdys "Priešakinis lietuvis", 4) Vainius Linksmuolis "Parengimas su nuostoliais", 5) Audė Svilkenis "Simtadarbis bedarbis" ir 6) Klaustukas "Praeities pagerbimas".

Iš pasiūdėjusiųjų parengti feljetono konkursą pinigus jau prisiuntė: J. ir V. Gasiūnai, Chicago, A. ir H. Bajaliai, Los Angeles, P. ir S. Keršiai, Los Angeles ir A. Markevičius, Santa Monica. Prašome ir kitus prisidėti.

M. D. Atvangos V-ba

ITALAS AMBASADORIUS PRISTATĖ LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

Romoje leidžiamoji Elta-Press pateikė italų spaudai buvusio Italijos ambasadoriaus Maskvoje Luca Pietromarchi kalbą, pasakytą Libreria Romana (Romos bibliotekoj), pristatant italų kalbą išleistą pulk. J Petruičio knygą "Kaip jie mus sušaudė".

Remdamasis ne tik knygos turinio vaizduojamais, bet — dar plačiau 50 metų vykdomos Maskvos politikos, ypač santykiuose su Lietuva, pavyzdžiais, ambasadorius nurodinėjo į tą Sovietijos medalio pusę, kurią, anot jo, rūpestingiau turėtų pažinti ypač "koegzistencininkai" ir "dialogininkai".

Tarp kitų informacijų, lapkričio Elta Press biuletenis perteikė italų spaudai išrinktojo prezidento Nixono pareiškimą apie jo pažiūras į Baltijos kraštų padėtį. Biuletenis į tą pareiškimą, treipia dėmesį ir pirmajame puslapyje pateikta Nixono, iš lietuvaičių priimančio suvenyrą, nuotrauka. (Elta)

Inž. R. Kudukis — senatoriaus atstovas

Ohio senatorius William B. Saxbe paskyrė inž. Raimundą Kudukį ir adv. Charles Neuter specialiais savo atstovais Ohio valstybėje ir pavedė jiem tvarkyti savo įstaigą Clevelande, kuri bus atidaryta Federalinio Teismo rūmuose.

Inž. R. Kudukis yra baigęs Fenn kolegiją, turi inžinerijos magistro laipsnį ir pastaruoju metu dirba Republic Steel bendrovėje. Jis taip pat dėsto medžiagų atsparumo kursą Clevelando valstybinio universiteto inžinerijos fakultete.

Visuomeninėje bei politinėje veikloje R. Kudukis stipriai pradėjo reikštis, kai buvo išrinktas Clevelando tautybių sąjūdžio generaliniu sekretorium. Turėdamas gerus ryšius su tautybių grupėmis, R. Kudukis pravedė sėkmingą propagandą Cuyahogos apskrityje už sen. W. B. Saxbe. Senatoriui laimėjus rinkimus, R. Kudukis ir toliau liko patarėjų grupėje, dalyvavo senatoriaus priesaikos iškilmėse Washingtone.

Nuo 1965 R. Kudukis redaguoja Baltijos Aidų radijo programos lietuviškąjį skyrių, o 1968 buvo išrinktas Alto Clevelando skyriaus pirmininku. Jis taip pat vadovauja lietuvių inžinierių korporacijai Plienas ir yra aktyvus narys lietuvių inžinierių ir architektų sąjungoje.

Naujosios R. Kudukio pareigos, kaip senatoriaus Wm. B. Saxbe atstovo Ohio valstybėje ir kaip jo įstaigos vedėjo Clevelande, yra labai reikšmingos. R. Kudukis turės progos senatorių pastoviai informuoti apie komunizmo pavergtųjų tautų ir ypatingai okupuotos Lietuvos padėtį. (rž)

Vydūnas apie vokiečių ir lietuvių santykius

Ryšium su šimto metų sukaktim nuo Vydūno gimimo, Elta Pressedienst pateikė vokiečių spaudai straipsnį tema "Vokiečiai ir lietuviai".

Straipsnyje primenama, kad Vydūnas ne be pagrindo buvo gretinamas su garsiuoju vokiečių pedagogu (Vydūno bendraamžiu) .W. F. Foersteriu, nes abu buvo lemtingi auklėtojai ir neparankūs šaukliai prieš dorovę niekinančios jėgos negandą. Pastebėjus, kad abu jie, deja, yra likę neišklausyti, mirtinai nutylėti ir tyčia nesuprasti, straipsnyje pareiškiama, kada vargu kas geriau, kaip Vydūnas, pažino vokiečių ir lietuvių dorybes ir ydas, galias ir silpnybes, ir vargu kas taip skaudžiai nukentėjo nuo histeriškų prieškarinio meto politinių įtampų. Ir vargu kas buvęs geriau už Vydūną kvalifikuotas apibūdinti abiejų minimųjų tautų savybes. Ir tai jis yra padaręs Tilžėje Rūtos leidyklos išleistoj knygoj "Siebenhundert-Jahre deutsch-litauischen Beziehungen" — 700 metų vokiečių-lietuvių santykių. Vos išleista, ta knyga buvo 1933 metais nacių valdžios konfiskuota ir dėl to yra tapusi bibliografine retenybe. Knygoje buvo išdėstyta tiesi pažiūra į tada aršiai propaguotas tautiškai -rasistines idėjas, apibūdinta kas yra tautiniai savaimingumai apskritai ir išsamiai apibūdnti vokiečių ir lietuvių tautiniai savaimingumai. (Elta)

Lietuvių pranciškonų kultūrinei veiklai tęsti reikalingas jaunimas.
Pranciškonai nuoširdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais.
Dvasinės veiklos dirva labai plati.
Jaunuoliai priimami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo.
Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine
su visom Amerikos gimnazijų teisėm

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai.
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniams šviesti kviečiami lietuviai rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.
Mokiniai gyvena bendrabuty.
Atlyginimas visiems prieinamas — atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Anketi registruokite mokinius 1969-1970 m.
Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Lietuviai tėvai, branginkit šią gimnaziją, kol ji yra.
Jos ateitis jūsų rankose!

Informacijos ir registracijos reikalais rašykit:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

Naujas lietuvis kunigas

Kun. Kajetono Sakalausko primicija

Kun. Kajetonas Sakalauskas galėtų pagrįstai vadintis pasaulio piliečiu: gimęs Lietuvoje, Australijos pilietis, studijuojąs Romoje, primiciją atšventęs Bad Woerishofene, Vokietijoje. Naujojo kunigo gyvenimo kelias akivaizdžiai parodo paskutiniojo šimtmečio lietuvių tautos vaikų vingiuotąją odisėją.

Kai 1944 teko trauktis iš fronto gaisruose skęstančios tėviškės Dabitų kaime, Gelgaudiškio parapijoj, Kajetonas Sakalauskas buvo 18 metų amžiaus licėjinio kurso klierikas Kauno kunigų seminarijoj. Dar trūko vienerių metų iki brandos atestato, ir todėl, kai Bavarijos Eichstaette buvo priglausta apie 100 lietuvių klierikų, jam ten vietos nebebuvo, o teko apsigyventi pas ūkininką.

Karui pasibaigus, galėjo Rebdorfe užbaigti gimnaziją ir Eichstaette pradėjo filosofijos — teologijos studijas. Po keturių semestrų studijų išemigravo į Australiją.

Čia darbininkas cukrinių nendrių plantacijose, plytinėje, įvairiose kitose darbovietėse, pagaliau asistentas Queenslando universitete. Kuo beužsiimdamas, nepajėgė užmiršti jaunystėje pradėtojo kelio. 1965 atvyko Romon į lietuvių Šv. Kazimiero popiežiškąją kolegiją. 1968 gruodžio 21 buvo įšventintas kunigu. Šį pavasarį baigs teologijos studijas.

Į Bad Woerishofeną atvyko primicijai, nes su šios vietovės klebonu kun. Antanu Bunga buvo kartu mokęsis Kauno kunigų seminarijoj ir kartu įsigijo brandos atestatą Rebdorfo lietuvių gimnazijoj.

Primicija buvo labai puošni ir iškilminga. Vien klausantis choro giedojimo, galėjai nujausti, kaip kruopščiai iškilmei pasiruošta. Pamokslą sakė Augsburgo vyskupijos generalinis vikaras prel. Achter, kuris kartu su naujuoju kunigu koncelebravo mišias. Kiti koncelebrantai — kunigai Bunga, Damijonaitis ir Liubinas. Erdvi bažnyčia vos pajėgė talpinti maldininkus. Dosni rinkliava skirta primiciantui.

Puotoje klebonijoje dalyvavo apie 50 kviestinių svečių: apie 20 lietuvių, kiti — Bad Woerishofeno miesto įžymybės. Puotą pradėjo klebonas Bunga, pasveikindamas susirinkusiuosius, pirmiausia primiciantą. Kalbėjo miesto burmistras, gydyklų direktorius, policijos vadas, kitos miesto parapijos klebonas, Augsburgo vyskupijos generalinis vikaras. Iš lietuvių tarpo prof. dr. Jonas Grinius prabilo lietuviškai, o kun. B. Liubinas vokiškai. Stalai vos pajėgė pakelti skanių patiekalų gausybę, vis nešamų iš seselės Patricijos (lietuvaitės) "karalystės" virtuvėje. Jai šia proga talkino visa eilė paslaugių rankų. Primiciantas jautriu žodžiu padėkojo savo mielajam bičiuliui klebonui A. Bungai ir visiem geradariam, suruošusiem jam tokią gražią šventę.

Primicija įvyko 1969 sausio

IŠKILMĖS BAD WOERISHOFENE

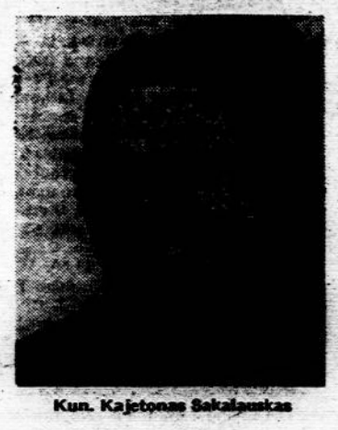

Kun. Kajetonas Sakalauskas

5. Nežinia, ar toji diena buvo parinkta atsitiktinai, ar tai buvo rengėjų įplanuota, bet ji sutapo su Bad Woerishofeno Šv. Ulricho parapijos klebono

kun. Antano Bungos penkiasdešimtojo gimtadieniu.

Sukaktininkas primygtinai pabrėžė, kad jis nemanąs savo gimtadienio švęsti. Tačiau jau primicijos pamokslininkas bažnyčioje nepraėjo pro tą šventę tylomis, o puotoje visi kalbėtojai vis suminėdavo ne tik primiciją, bet ir šią antrąją progą.

Vakare susirinko klebonijon artimiausieji klebono bendradarbiai, vedami miesto burmistro, ir prie stiklo šampano pareiškė pagarbą ir prieraišumą savo dvasios vadovui. Kalbėtojai nurodė klebono Bungos neeilinius nuopelnus parapijai. Gražu buvo klausytis vokiečių nuoširdžių komplimentų lietuviui. Jo tautybė nė kiek nekliudo pastoracinei veiklai, o jo sumanumas, energija, darbo pamėgimas ir aukos dvasia prašoka eilinių klebonų savybes.

Tik vėlų vakarą lietuviai galėjo liktis vieni su sukaktininku ir savo ruožtu jam pareikšti pagarbą ir linkėjimus. Vasario 16 gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius gražiai nušvietė kun. Antano Bungos savybes, o jo kalbą papildė eilė kitų bičiulių. Atviru ir reikšmingu sukaktininko žodžiu iškilmės buvo baigtos.

Kun. Antanas Bunga gimė 1919 sausio 5, Šipyliuose. Mokytis pradėjo paaugęs, tad gimnaziją baigė jau tremtyje, Rebdorfe, prie Eichstaetto. Teologi ją studijavo ir kunigu įšventintas Bamberge 1952, primiciją laikė Nefelse, Šveicarijoje. Pastoracijos darbą pradėjo tarp lietuvių, pirmiausia Dieburge, pastuolaikinį sielovados direktorių tėvą Alfonsą Bernatonį, vėliau apie 5 metus Memmingene, iš ten patarnaudamas taip pat Stuttgarto, Ulmo, Dillingeno ir kelių kitų vietovių lietuviam.

Toji darbo dirva jam atrodė per ankšta, tad nuvažiavo Romon. Ten susirgo, apie dvejus metus gydėsi. Išgijęs įsijungė į Augsburgo vyskupijos tarnybą, kur gavo klebono vietą Mittelneufnache.

Vysk. Pr. Braziui ieškant apsistojimo vietos ir pajėgių bendradarbių, atkreiptas dėmesys į kun. Bungą, o per jį į Bad Woerishofeną, kur tuo metu kaip tik buvo kuriama nauja parapija. Augsburgo vyskupas kun. Bungą paskyrė tos parapijos klebonu, o vysk. Brazys jam pavedė rūpintis naujai organizuojamojo Europos lietuvių pastoracijos centro ekonominiais reikalais.

Užsimezgė graži darbo pradžia. Bet vysk. Brazys staiga mirė, ir centrui skirtieji namai, padovanoti Augsburgo vyskupo, iki šios dienos laukia savo vadovo. Tam tikru lietuvių centru tapo pati vokiškoji šv. Ulricho parapija, kur jau ne kartą svečiavosi gausūs lietuvių būriai.

Kun. Bunga dalyvauja lietuvių veikloje. Yra Lietuvių Bendrės tarybos ir garbės teismo narys, buvo ir krašto valdybos narių.

ELI

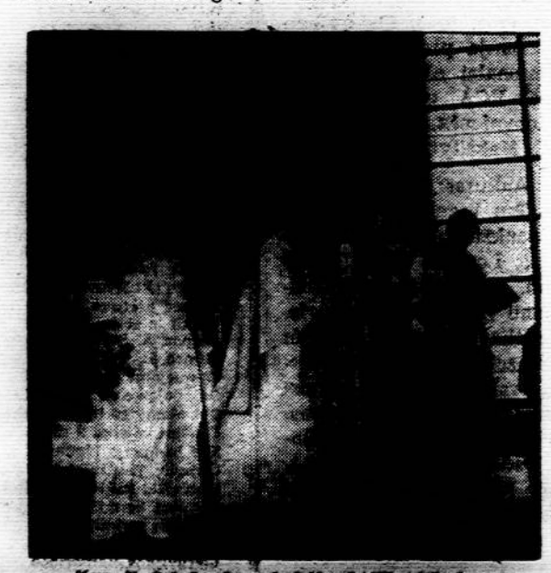

Kun. K. Sakalausko primicijos Bad Woerishofene

BRIDGEPORT, CONN.

Sausio 12 Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Pranas Pranckus iš sakyklos pranešė pereitų metų pajamas. Jų buvo 79 tūkstančiai ir 5 šimtai. Vyskupijai buvo surinkta 10 tūkstančių. Tai iš viso pajamų buvo 89 tūkstančiai ir 5 šimtai. Kadangi bažnyčia buvo remontuojama, susidarė daug išlaidų: kiek gauta, tiek ir išleista.

Bažnyčios vidus pertvarkytas pagal naujos liturgijos reikalavimus. Prie užpakalinio buvusio altoriaus stovi naujas šv. Jurgis, kryžius ir lietuviška koplytėlė, kurią pagamino Kazimieras Kulpavičius. Koplytėlės viršuj yra Aušros Vartų Marijos paveikslas, o apačioj — susimąstęs Kristus. Atrodo, kad visos statulos yra naujos.

Palaidotas V. Bylinskas, parapijos fundatorius ir darbininkų 5 kuopos buvęs pirmininkas, Connecticut apskrities darbininkų organizatorius.

Mirė ir daugiau gerų parapiečių: Fr. Andriukaitis, Emilija Tustas, Filomena Valinčius, Petras Armonas ir dar kiti.

—.O.

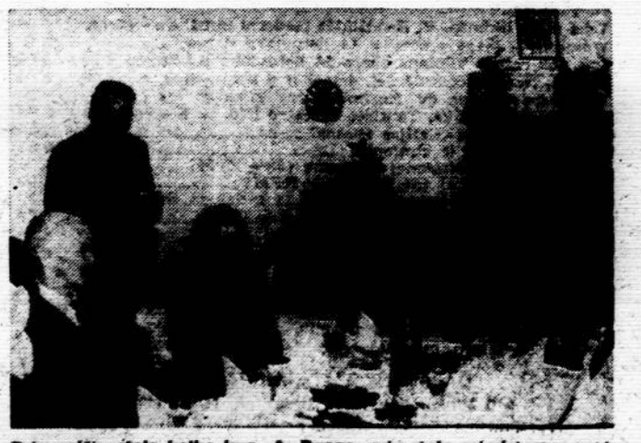

Prie valčių stalo kalba kun. A. Bunga, prie stalo primiciantas, prel. Achter, gydyklų direktorius ir kiti.

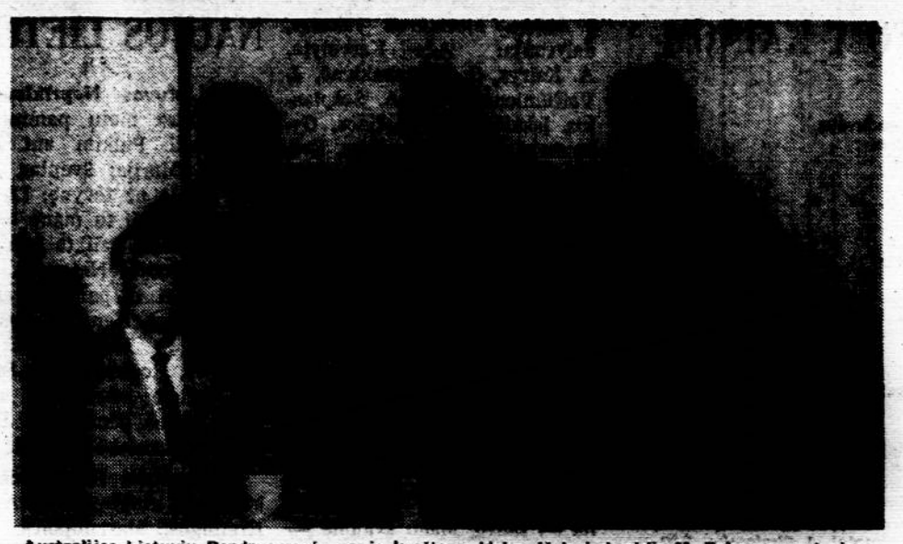

Australijos Lietuvių Bendruomenės nauja krašto valdyba. Iš k. į d. sėdi: M. Zakaras — I vicepirmininkas, D. Burneikienė-Grosaitė — narė jaunimo reikalams, pirmininkas S. Narušis, Krašto Kultūros tarybos pirm. J. Maksvytis; stovi: i žd. V. Jaras, sekretorius V. Aras-Asevičius ir II vicepirmininkas V. Patašius.

Australijos Lietuvių Bendruomenės darbai ir uždaviniai

Australijos Lietuvių Bendruomenė išsirinko naują krašto valdybą, kuri sausio 9 pasiskirstė pareigomis. Valdyba apsvarstė savo veiklos planą ir nutarė įvykdyti visus Krašto Tarybos atstovų suvažiavimo nutarimus, pavedimus, nutarė planuoti ir organizuoti lėšų telkimą švietimo, kultūros ir Lietuvos laisvinimo reikalam.

Krašto valdyba kuo nuoširdžiausiai bendrauja su apylinkių vadovybėmis, seniūnijomis, su visomis tautinėmis, kultūrinėmis, religinėmis, jaunimo bei profesinėmis organizacijomis. Ypatingą dėmesį kreips į jaunosios kartos išlaikymą, rems jaunimo švietimo darbus.

Palaikys glaudesnius ryšius su Amerikos lietuvių kolonijų kultūrininkais ir dės pastangas jais pasikeisti. Organizuos jaunimo grupę į 1970 metų pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.

Australijos krašto valdyba vykdys visus Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pavedimus, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos nutarimus ir su jais bendradarbiaus visais lietuvių tautą bei PLB liečiančiais klausimais. Palaikys ryšį su visomis PLB laisvųjų kraštų vadovybėmis.

Krašto valdyba stengsis, kad Australijos lietuvių tarpe būtų vienybė, kad stiprėtų nuoširdus bendradarbiavimas.

Valdyba kviečia visus Australijos lietuvius paremti jų pastangas, kviečia jaunimą jungtis į jaunimo organizacijas, į bendruomeninius darbus, kad pasiruoštų vadovauti Australijos Lietuvių Bendruomenei.

ALB Krašto Valdyba

BRIDGEPORT, CONN.

Jungtinės Bridgeporto, Connecticut, lietuvių organizacijos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo iškilmingą minėjimą rengia vasario 16, sekmadienį.

11 val. iškilmingas mišias šv. Jurgio bažnyčioje aukos ir pamokslą sakys kleb. kun. Pr. Pranckus.

3 val. p.p. didžiojoje parapijos salėje pagrindinę kalbą pasakys dr. V. Mantautas, Albertus Magnus kolegijos profesorius. Minėjiman pakviesti kongresmanas Lowell P. Weicker, Jr., ir Bridgeporto miesto burmistras H. C. Curran bei kiti žymūs miesto atstovai. Numatyta įdomi meninė programa.

Visus Bridgeporto ir apylinkės lietuvius prašome minėjime dalyvauti.

Komitetas

BALTIMORE, MD.

Šv. Vardo draugija į naują valdybą išrinko: pirm. Francis Bill Weber, vicepirm. Feliksas Rekus, II-sis vicepirm. Juozas Strasdauskas, raštininkas Robertas Di Stefano, korespondencijų raštininkas Bernardas Walstrum, maršalai — Kazimieras Vilčinskas, Juozas Kudirka ir Melvin Kearns.

Šv. Kazimiero seserų rėmėjų draugija sausio 26 surengė vadinamus "Spaghetti pietus". Pietūs prasidėjo 1 v., baigėsi 5 val. Nemažas skaičius žmonių dalyvavo tuose pietuose. Pelnas skiriamas seserim kazimierietėm.

Lietuvių svetainės šėrininkai buvo susirinkę sausio 26 d. 2 v. popiet. Visi nariai gavo metinius pranešimus. Išrinkti nauji direktoriai. Po susirinkimo buvo alutis ir užkandžiai.

Ištikimybės ženklai bus įteikti tom sodalietėm, kurios ištikimai per metus dalyvavo pamaldose ir bendrai priėmė komuniją. Ženklai duodami 75 moterim ir 17 jaunuolių. Mišias aukos dvasios vadas kun. A. Dranginis, atsižymėjimo ženklus įteiks prel. L. Mendelis. Po 8:30 mišių bus susirinkimas parapijos salėje. Bus renkama nauja valdyba.

Suaugusių klubas rengia linksmą "Monte Carlo" vakarą vasario 8 d. Šv. Alfonso mokyklos kambariuose. Rengimo komitetas kviečia visus narius dalyvauti. Pradžia 8 v.v.

Lietuvos nepriklausomybės sukakties banketą rengia Baltimorės Lietuvių Taryba vasario 16 Lietuvių svetainės didžiojoje salėje. Pradžia 1 val. Minėjime dalyvaus miesto majoras Thomas Dalesandro, naujas Marylando valstybės gubernatorius Marvin Mandel, Marylando kongresmanai ir senatoriai bei kiti žymūs žmonės.

Prel. L. Mendelį plačiai aprašė arkivyskupijos "Catholic Review" savaitraštis. Propagation of the Faith direktorius rašo, kad praeitais metais prel. Mendelio pastangomis šv. Alfonso parapijoje surinkta 170.030 dol. misijom. Vargšam raupsuotiem surinko 25,000 dol., o iš viso arkivyskupijai surinkta 30,478.

Jonas Obelinis

— **Dr. Arūnas Dailydė,** dantų gydytojas, ir Vida Tamulaitytė, mokytoja, susižiedavo. Jų vestuvės įvyks šį pavasarį. Dr. A. Dailydė yra Toronto Rambyno skautų tunto tuntininkas, o Vida Tamulaitytė veikli ateitininkė, lituanistinio seminaro Toronte vedėja.

LIETUVIŲ FONDO NARIAI

Lietuvių Fondo nariai, kurie 1968 lapkričio 17 vakarienės proga savo įnašus padidino

Juozas Vaineikis įnešė 100 dol.— padidino iki 1,200 dol., Petras Kasiulaitis 100 — iki 400, Antanas ir Bronė Banioniai 100 — iki 300, Buv. Lietuvos Policijos Tarn. Klubas "Krivulė" — 100 — iki 200, Magdanelė ir Kazys Bielevičiai — 100 iki 200, Stefanija ir Benediktas Mažučiai — 100 iki 200, Vincas ir Viktorija Sakalai — 100 iki 200, kun. Jonas Velutis — 100 iki 600, M. Kvedaras — 100 iki 200, Juozas ir Elena Rudzinskai — 100 iki 200, Lietuvių Teisininkų D-jos Chicagos sk. — 600 iki 1,000, Viktoras ir Antaniina Masaičiai — 500 iki 1,000, Kazys Meškonis — 100 iki 200, Pranas ir Barbora Kavaliauskai — 100 iki 200, Dr. Jonas Gedaugas- Prialgauskas — 100 iki 500, Dr. Rožė ir Jonas Tijūnai — 100 iki 500, Kun. Mykolas Kirkilas — 100 iki 1,000, Petras ir Jonė Linkai — 100 iki 200, Jonas ir Ona Kanišauskai — 100 iki 500, Anton Blasky — 100 iki 200, Antanas Balčiūnas — 100 iki 200, Senas Britanijos Lietuvių Klubas Chicagoje — 100 iki 600, Edgard Žukauskas Cosmos Parcel Express — 100 iki 200, Aleksas Zakas — 100 iki 200, Antanas Kruklys — 100 iki 400, Kostas ir Kotryna Repšiai — 100 - iki 200, Juozas ir Birutė Bagdanskiai — 100 iki 200, Paulius Šimoliūnas — 100 iki 200, Liuda Juodelis — 100 iki 200, Veronika ir Jurgis Škleriai — 100 iki 200, Bronius ir Petrė Andriukaičiai — 100 iki 200, Juozas ir Pranė Masilioniai — 100 iki 200, Dr. Romas ir Katriūtė Giniočiai —500 iki 600, Jonas Jankauskas — 100 iki 400, Kun. Benediktas Sugintas — 100 iki 1,000. Dr. Balys ir Nijolė Poškai — 200 iki 1,700, Antanas ir Polė Rėkslaičiai — 400 iki 800. Dr. Rimas ir Giedrė Sidriai — 500 iki 2,500, LB Brighton Parko apylinkė — 100 iki 700, Antanas ir Konstancija Stankai —100 iki 200, Leonas ir Petronėlė Krajauskai — 100 iki 300. Jonas ir Leokadija Dainauskai — 100 iki 300. Justinas ir Marija Palubinskai — 100 iki 200. Petras ir Marija Dimgailai — 100 iki 200, Severina ir Fabijonas Valinskai — 100 iki 400, Dr. Vytautas ir dr. Aldona Taurai — 100 iki 1,100, Kęstutis ir Meilutė Biskiai — 100 iki 200. Juozas ir Joana Gribauskai — 100 iki 300. Dr. Karolis ir Marija Avižieniai 54 iki 154, Ateitininkų Sendr. S-ga — 100 iki 300, dr. Juozas Zubrickas — 300 iki 400.

IŠ VISUR

— **Vliko valdyba** iš naujo sudarė Tautos Fondo valdybą (Tautos Fondas telkia lėšas Vliko veiklai finansuot. Praėjusių Vliko seimo posėdžių metu TF valdyba buvo pateikusi atsistatydinimo pareiškimus). TF valdybos pirmininku vėl išrinktas prel. Jonas Balkūnas. Išrinkti ir kiti ligšioliniai valdybos nariai: Vaclovas Alksninis, Petras Minkūnas, Juozas Pažemėnas, Albertas Ošlapas. Išrinktas naujas valdybos narys — Stasys Lušys. Tautos Fondo valdybą turi patvirtinti Vliko taryba. (E.)

— **Dr. K. Alminas,** Los Angeles, Calif., įvykusiame Los Angeles ir apylinkių universitetų ir kolegijų lietuvių profesorių susirinkime buvo išrinktas organizuoto lietuvių profesorių vietos sambūrio dekanu.

— **Valerijonas Šimkus,** visuomenės veikėjas ir Laisvosios Lietuvos leidėjas, sausio 27 išvyko ilgesniam poilsiui ir pasigydymui į Floridą. Grįš prieš Balfo 25 metų jubiliejinį seimą, kuris įvyks kovo 15 Chicagoje, šv. Kryžiaus parapijos salėje.

— **Dr. R. Šilbajoris** apie Vydūno kūrybą skaitys paskaitą rašytojo minėjime, kuris įvyks vasario 2, sekmadienį, 3.30 v. popiet Chicagoje, Gago parko salėje.

— **Tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.,** "Šv. Pranciškaus Varpelio" redaktorius, šeštadienį vasario 1, išvyksta Pranciškonų Kultūros Židinio statybos vajaus reikalais į Baltimorę, kur pabuvęs kelias dienas tuo pačiu reikalu kitą savaitgalį, vasario 7-9, Iankysis Washingtone. Išvykos metu tikisi Kultūros Židinio statybos reikalui suorganizuoti komitetus. Norintieji ta proga galės įteikti ir savo aukas.

— **Hartfordo L.M.F. klubo** susirinkimas įvyks vasario 5, trečiadienį, 8 val. vak. Lietuvių klube, 227 Lawrence St., Hartford, Conn.

— **Pietų Amerikoj** leidžiamas Eltos biuletenis ispanų kalba, jau aštuoneri metai. Viena iš kliūčių biuletenių informacijos aktualumui palaikyti yra ne tik retoka galimybė tuos biuletenius išleisti, bet ir susisiekimo su informacijos šaltiniais keblumai. Prof. J. Paršelio (Buenos Aires) redaguojami biuleteniai 1968 metais tapo reguliaresni: tais metais pasirodė penki numeriai (per ankstesnius 7 metus — 26). Paskutiniame —lapkričio-gruodžio numeryje yra pateikti devyni straipsniai su informacijomis apie rusų viešpatavimo reiškinius bei poveikius įvairiose Lietuvos gyvenimo srityse. Be to, primenamas trijų įžymių urugvajiečių — Lietuvos laisvės kovos rėmėjų apdovanojimas sukaktuviniais Lietuvos medaliais (jų tarpe Montevideo miesto galva), sėkmingas skulptoriaus A. Mončio pasirodymas Paryžiuje, pateikiamas informacinis rašinys apie senovinius lietuvių muzikos instrumentus, lietuvių dainas ir tautinius šokius. (E)

Mielas lietuvi, paremk lietuvių pranciškonų pastangas pastatyti KULTŪROS ŽIDINĮ New Yorke. Įsigytas žemės sklypas Highland Blvd., Highland Parke, Brooklyn, N. Y. Baigiami ruošti pastatų planai. Laukiam talkos! — Aukas prašom siųsti lietuvių pranciškonų vienuolynui 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

O. B. TAVERN
Where good friends meet.
Walter O'Browski, owner
269 Ave C, Bayonne, N.J.
(201) HE 6-9511

RADIO & ELECTRONIC SUPPLIES, INC.
Joe Agresta, Mgr.
Oakridge Shopping Center
Route 37
Toms River, N. J.
Dial 349-5132

MANHATTAN REFRIGERATION CO. INC.
525 West St.
New York 10014

SPORTAS

FUTBOLAS

Sekmadienį vasario 2, pirmoji LAK vienuolikė žaidžia prieš Stamford United 2:30 v. Cumming Parke, Cheepan Av., Stamford, Conn.

Jauniai — 11 val. prieš Blue Star, East New York aikštėje.

Atletas

SACHMATAI

Veda K. Merkis

Amerikietis P. Benko įveikė Sovietų didmeistrį Geleri, Olandijos tarptautiniam turnyre, netoli Amsterdamo. Po 2 ratų pirmavo buvęs pasaulio čempionas Botvinikas, islandietis Olafson ir JAV — P. Benko, turėdami po 2 tš.; Keres, Geler po 1 tš. Garsus Vengrijos didmeistris Portiš pralaimėjo Olafsonui ir Geleriui. Viso buvo 16 dalyvių, jų tarpe 10 didmeistrių.

Vilniaus vidurinės mokyklos mokinys Gintautas Piešina pasidalijo 2-3 vietomis, Sovietų jaunių pirmenybėse, su Kijevo Gofšteinu, surinkę po 7 tš. Čempionu tapo ukrainietis A. Bieliavskis, sukoręs 7½ tš.

Kaune, profsąjungų p-bėse, pirmauja Vilniaus čempionas D. Lapienis. Senieji meistrai Vladas Mikėnas, Lietuvos čempionas, pralaimėjo Ambrazaičiui ir Vistaneckis — Barstaičiui.

Graži Tautvaišo partija iš praeitų metų Wamsley Cup varžybų, Čikagoje. Tai trumpas, nepaprasto aštrumo susikirtimas. Komentarai laimėtojo. White — P. Tautvaišas, Black — H. Blajwas.

1 P-K4 — P-QB4
2 N-KB3 — N-KB3
3 P-K5 — N-Q4
4 N-B3 — P-K3
5 NxN — PxN
6 P-Q4 — N-B3[1]
7 PxP[2] — BxP
8 QxP — Q-N3
9 B-QB4! — BxPch
10 K-K2 — 0-0
11 R-Q1[3] — P-Q3[4]
12 PxP — N-N5[5]
13 Q-K4[6] — B-Q2[7]
14 B-KN5![8] — QR-B1[9]
15 N-K5[10] — B-N4[11]
16 BxB — RxPch
17 R-Q2 — RxRch
18 BxR — QxBch
19 KxB[12] — QxN[13]
20 QxN — Resigns

[1] Kai įsitikinta, jog 6...PQ3 išlyginimo neduoda, teksto ėjimas įnešė "naujo kraujo" į juodųjų parinktą sistemą.

[2] Aštriausia — dabar prasideda šv. Vito šokis.

[3] Teorija rekomenduoja 11 RB1. Manau, kad teksto ėjimas nesilpnesnis: karaliui atidaro laukelį f1; bokštas padeda ginti d6 ir kontroliuoti d4. Be to (mano varžovas lošė labai greitai) — po 11. RB1 būtų daugiau galimybių atsikirsti į kokią teoretinę naujieną.

[4] Privalu — vienintelis būdas išnaudoti aktyvią baltųjų karaliaus padėtį.

[5] Į 12...B-K3 būtų atsakyta 13 Q-QN5! Po sekančio 13...BxBch 14 QxB QR-B1 15 Q-KN4 baltųjų perspektyvos būtų geresnės.

[6] Nelauktas ėjimas (baltųjų valdovė kurjoziškai atsistoja "e" linijoje — priešaky savo karaliaus!), vienok užtvirtinta baltųjų persvara.

[7] Atrodo, kad juodiems pasisekė sudaryti visą eilę grasinimų, tačiau,

[8] ...čia visa druska! Juodųjų "f" pėstininkas surištas, rikis taikosi į e7.

[9] Sukuria naują grasinimą RxB su sekančiu BN4.

[10] Ir vėl — jau trečią kartą iš eilės! — baltieji randa puikų ėjimą, kuris drauge yra puolimas ir apsigynimas.

[11] Juodieji nestokoja išradingumo — štai ir vėl randa būdą "tęsti" žaidimą, nors ir desperacijoje.

[12] Net 9 ėjimus baltųjų karalius išsilaikė e2 laukelyje.

[13] Dar paskutinis bandymas — o gal!?...

HAPPY BROTHERHOOD WEEK

GEORGE's SEAFOOD AND STEAK HOUSE
1980 Flatbush Ave.
Brooklyn, N. Y.
ES 7-7674

FAMOUS DINER
Good Food and Reasonable Prices
55 Westchester Square
Bronx, N. Y.
Call TA 3-9200

CANCRO FUNERAL HOME
For Integrity — Dependability Ethics
3710 White Plains Rd.
Bronx, New York
KI 7-6464
Free Parking

ST. JOSEPH THE CARPENTER CHURCH
157 East Fourth Ave.
Roselle, N. J.
Pastor Francis F. Boland

OSBORN'S AUTO WRECKERS
Allenwood Rd.
Farmingdale, N. J.
(201) 938-5478

SPIELMAN'S RESTAURANT
New York City
TE 8-9814

GOLDEN STAR DINER
Good Food and Good Service
U. S. Highway No. 46
Little Falls, N. J.
Call (201) 256-2767

V.I.P. LINCOLN MERCURY
1 Main Street
New Rochelle, N. Y.
Call (914) 632-8800

GRADY TRAVERS CO. INC.
111 — 8th Ave.
Twines and Cordage
Call WA 9-3300

PHILLIPS FUNERAL HOME
For Integrity, Dependability and Ethics
79-22 Metropolitan Ave.
Middle Village, L. I. N.Y.
Call TW 4-8389

GINA'S BEAUTY SALON
Latest in Creative Hairstyling
Late Nite Friday
68 Mount Prospect Ave.
Newark, N. J.
Call 201 483-9018

AMERICAN MOTOR SALES CORP.
125 West End Ave.
New York City, N. Y.
Call SU 7-7400

FRANK ARROW FUEL SERVICE AND SERVICE and STATION
424 Lewis Ave., Lawnside, N.J.
Call (609) 784-9809
or (609) 546-5310

ANDREA'S COIFFURES
By Appointment Only
Expert Hair Styling
Hair Coloring
Wigs and Hairpieces
Late Nite Thurs. and Fri.
76 Main Street,
South River, N. J.
Dial (201) 254-9335

STATEN ISLAND PICKLE WORKS
Restaurant and Tavern Supplies
Frank Pfiscterer, Prop.
1116 Targee Street
Staten Island, N. J
GI 7-2253

NATIONAL BANK of North America
60 Hempstead Ave
West Hempstead N.Y.
Paying 4% on Savings and 5% on Certificates
Call
516 - 481-9000

GOLDEN GATE INN
3867 SHORE PARKWAY
SH 3-4000

AMERICAN EXPRESS
Travel Service
988 Franklin Ave.
Garden City, L. I., N. Y.
Call 516 747-4400
Ask for Mr. Robert Olivo

Woodlawn Morticians Inc.
For Integrity Dependability and Ethics
4418 White Plains Road
Bronx, N. Y.
Call FA 4-4500

H. W. MALE

Brake Mechanic and Set up men experienced salary open. Fringe benefits. No phone calls apply in person CURTIS PARTITIONS CORP. — 590 Belleville Tpke Kearny, N. J. See Mrs. McQueen

MECHANIC WITH OWN TOOLS
Salary open; all around Gas and Diesel Equip experience. — Call 338-8655 ask for FRANK.

EXP ASSEMBLERS
Body men and auto painters steady work nice working conditions uniforms supplied plus overtime. — R.N.S. 1602 McDonald Ave Brooklyn Call 645-8829

MAINTENANCE MEN
Day shift. With Refrigeration exp good salary, excellent benefits — MARRIOTT-IN FLIGHT — 152-65 Rockaway Blvd. Jamaica
Call 656-7281

MECHANIC
Experienced on heavy duty construction equipment and trucks — must be capable of driving tractor and trailer. BRONX LOCATION. High salary. 328-8100

H. W. FEMALE

EXP OPERATORS
on Skirts and Pants section work. Steady nice working conditions — work near home CEE DEE MFG. 85 University Place New York City, AL 4-8494 — ask for Manuel.

EXP OPERATORS
on dress section work or complete garment start at $2 an hour work near home ALEX DRESS CO. — 3118 3rd Avenue Bronx, N.Y.
Call 993-4022

DISPLAY

BROOKLYN — HIGHLAND PARK BUILDING CLOSEOUT
Mother and Daughters Home
2 apartments 6 & 3 rooms, 4 baths custom built — excellent location! Convenient to everything. Immediate occupancy. Open to reasonable offer.
328 HIGHLAND BLVD
Brooklyn Phone 465-3084

Carter Lincoln Mercury
Gloucester County's No. 1 Lincoln Mercury Dealer. Home of the Mark III—Safe Buy Used Cars CARTER LINCOLN MERCURY, INC. 490 Mantus Ave. Woodbury 08096; Dial 609 - 848-5650.

DONNELLY & McKEON CONTRACTORS
We Take Pride in Our Work.
No job too big or too small
Call 278-5563

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.
Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 111227
Tel. 894-4188

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: 612-2923

HELP WANTED

SEWING MACHINE OPERATORS
Experienced on single needle and multiple machines. Steady work — nice working conditions.
SWITLIK PARACHUTE CO.
1325 E. State St. Trenton, N.J.
609 - 587-3300
Ask for
Mr. RICHARD SWITLIK, Jr.

ATTENTION!!
WALGREEN'S
NEW LAFAYETTE PLAZA STORE
Applications being accepted for full time or part time positions.
WALGREEN'S
beautiful new "Grillroom"
- HOSTESSES
- WAITRESSES
- COUNTER and COUNTER CASHIER
- FRY COOKS
- BUS BOYS

Excellent starting salary plus many outstanding Company benefits. Apply in person to
MR. J. MARCHESE
9 AM - 4 PM
La Fayette Plaza
Bridgeport, Conn.

WALGREEN'S
NEW LAFAYETTE PLAZA STORE
Applications being accepted for full time or part time positions
- PHARMACISTS
- MERCHANDISE MEN
- STOCK MEN
- CAMERA SALES
- DRUG CLERK
- COSMETICIANS
- CASHIER
- BOOKKEEPER
- INVENTORY CONTROL

Excellent starting salary plus many outstanding Company benefits. Apply in person to
MR. J. MARCHESE
9 AM - 4 PM
La Fayette Plaza
Bridgeport, Conn.

SERVICE

MARVIN HOWARD
For the Finest of MENS FASHIONS
Open 6 days a week, old-fashioned courteous service — 14 High Street Mount Holly N.J. — 609 - 267-0904

Once in a lifetime litter, gigantic from 2 of the world's largest German Shepherd's. 10% discount to firemen and policemen. From $75 - $350. Aachen German Shepherd's, Inc. 171-09 Northern Blvd. Flushing N.Y. — FL 9-4080.

DEE'S DOG TRAINING
We train obedience, housebreaking, special problems. We buy and sell German Sheps and Dobermans.
Phone 871-4565

BRAMIGAN CONTRACTING CO.
630 E 14th Street New York City
Painting carpentry all types custom work — all work guaranteed, estimates furnished — Call CA 8-9841

BUCKINGHAM HOTEL
Singles Doubles and Housekeeping Suites
101 West 57th Street
Call CI 6-1500 — A Family Hotel

PARK TERRACE
Private Car Service
DOOR TO DOOR SERVICE
93 East Fourth Street Brooklyn
Call UL 3-7010

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1969 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $8.00.

Už kalendorių $.....

Siunčiu už prenumeratą $.....

Spaudai paremti $.....

Siunčiu skolą už ..... m. $.....

PAGERBKIME TUOS, KURIE GYVENO IR MIRĖ DIEVUI IR TĖVYNEI.

Lietuvos Kankinių koplyčia Šv. Petro bazilikoje Romoje laukia kiekvieno lietuvio atsiliepiant savo auka. Laiko jau nedaug — atsiliepkite adresu:

Lithuanian Martyrs' Chapel Fund

2701 W. 68th Street Chicago, Ill. 60629
† Vysk. V. Brizgys, Komiteto vardu

AR UŽTEKO?

PAMATYKITE NAUJĄ **FLORIDA**

Modeliai Hicksville, L.I.

Jerusalem Ave. ir Old Country Road kampas

Nauji privačiai statyti auksinio medalio 1, 2 ar 3 miegamųjų FLORIDOS NAMAI

nuo **$8,870** įskaitant platų apsodintą plotą

Fiesta modelis

Naujas gyvenimo būdas

Aplankykit mūsų normalaus dydžio modelius arba rašykit ar skambinkit dėl iliustruotų brošiūrų.

Beverly Hills
P. O. Box 38, Hicksville, L.I. N.Y. 11802

Modelio telef.
(516) WE 8-4488
N. Y. C. telef.
(212) 523-6160

MEISTERIŠKA IR KULTŪRINGA NAMŲ APYVOKA

Pilnas namų apstatymas arba pavienis pasirinkimas papuošimui bet kuris baldas. — Šie ir daug kitų iš Vokietijos importuotų baldų miegamųjų apstatymui.

Vokiški importuoti baldai išimtinai gaunami

ADOLF SCHRAGER'S FURNITURE

336 East 86th Street — Tel. TR 9-0400
(Tarpe 1-mos ir 2-ros gatvių)
Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

Vienetinis ..... GL. 5-7086
Spaustuvė ..... GL. 2-6916
Redakcija ..... GL. 5-7281
Administracija ..... GL. 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Skautams Remti Komiteto rengiamas pavasario balius iš gegužės 17 atkeliamas į gegužės 10. Balius bus toje pačioje vietoje — Maspetho lietuvių parapijos salėje.

Balfo vajus baigiamas šią savaitę, vasario 1, šeštadienį, Maspetho lietuvių parapijos salėje. Pradžia 7 v.v. Programą atliks jaunimas, nes jaunimas rengė visą vajų. Jaunimas ir prašo į vajaus baigimo vakarą atsilankyti kuo daugiau jaunimo. Po programos—šokiai, grojant orkestrui.

St. Barzdukas, PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas, vasario 8 atvyksta į New Yorką ir dalyvaus seimo rengimo komiteto baigiamajame posėdyje. Posėdis turėjo įvykti sausio 25, bet dėl J. Bačiūno, PLB pirmininko, mirties buvo nukeltas į vasario 8.

Dail. V. K. Jonynas dviem savaitėm išvyko į Worcester, Mass., kur vykdo šv. Kazimiero parapijos bažnyčios remonto darbus

Lietuvių Fondo vajaus komitetas gegužės 17 Waldorf Astoria viešbutyje rengia iškilmingą banketą.

Tradicinė skautų-čių rajono šventė bus balandžio 26-27 Kennebunkporte, Maine.

Prie Lietuvių Katalikų Veteranų Posto Atsimainymo parapijoj, Maspethe, N. Y., įkurta Moterų Pagelbininkių sąjunga. Vyrų Veteranų Postas veikia jau 23 metai. Vyram vadovauja komandierius Dominick De Marinis. Moterų skyriui vadovauti išrinkta Pranciška Abojienė iš Maspetho. Vyrai Veteranai darbuojasi prie ligoninių, mokyklų, talkina kovoje prieš komunizmą. Už savo programos išpildymą yra laimėję 23 atžymėjimus. Vyrų Veteranų dvasios vadovas yra prel. Jonas Balkūnas, o moterų — kun. Pranas Bulovas.

New Yorko Operetės choro valdyba 50 metų jubiliejaus proga prašo visų buvusių choristų prisiųsti savo pavardę, vardą ir adresą iki vasario 10. Taip pat choras maloniai prašo visų, norinčių pasveikinti 50 metų jubiliejaus proga, sveikinimus prisiųsti adresais: B. Labutienė, 84-34 106th St., Richmond Hill, N. Y. 11418, arba L. Gudelienė, 2307 Loring Pl., Bronx, N.Y. 10468. Puslapio kaina — 20 dol., pusė—10 dol., ketvirtis — 5 dol. Čekius siųsti iki vasario 10, užrašant Operetės choras. — Valdyba.

Lietuviškas užgavėnes rengia L.K.M.S. 29 kuopa vasario 9 d. 1 val. popiet Apreiškimo Parapijos salėje Brooklyne, 259 N. 5th St., Havemeyer St. kampas, ir kviečia visus lietuvius dalyvauti. Šeimininkės gamins skanius užgavėnių blynus. Įėjimas 3 dol.

PADĖKA

Stasiui Danisevičiui sausio 14 mirus, reiškiu gilią padėką visiem už lankymą, užuojautas, gėles bei mišias ir palydėjusiem į kapines. Išskirtinai dėkoju L ir S. korporacijai, p. Saldaičiui, ponam Albiams, Mrs. Resci, p. Žilinskienei, Linkūnų ir Švedų šeimom už pagalbą, ištikus nelaimei. Dėkoju Angelų Karalienės parapijos kunigam už velionies sielą atlaikytas paskutines pamaldas ir Šalinskų šermeninei už simpatingą patarnavimą. Visiem Stasio draugam ir pažįstamiem jo vardu tariu lietuvišką ačiū.

Liūdinti sesuo
Ona Danisevičiutė

Ieškomas jaunas vyras, kuris norėtų išmokti ir interesuojasi apie vandentiekio darbus (plumbing). Geras atlyginimas. Pageidaujama, kad turėtų leidimą vairuoti automobilį. Informacijai skambinti tarp 8-9 val. ryto. Tel. GL 3-5488.

Woodhavene išnuomojamas didelis kambarys su atskira virtuve. Galima su baldais ir be baldų. Yra šaldytuvas. Pageidautina dirbanti moteris ar mergaitė. Informacijai skambinti vakarais po 5 val. telef. VI 6-1119.

Woodhaveno sekcijoje išnuomojamas kambarys su visais patogumais, galima naudotis virtuve. Teirautis vakarais po 6 val. tel. 296-8607.

Woodhaven išnuomojamas erdvus kambarys, galima naudotis virtuve ir kitais patogumais. Skambinti HI 1-4032.

Richmond Hill sekcijoj išnuomojamas vyrui atskiras kambarys be virtuvės. Butas prie gero susisiekimo. Kreiptis tel. 441-9720.

Geriausia ir vertingiausia dovana į LIETUVĄ —
DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI
(U.S. DOL. PAŽYMĖJIMAI)
Jūsų giminės gali pasirinkti ką jie nori, kada nori ir gauti daugiau! Jūsų giminės tai patvirtins. Daug tūkstančių jau yra siuntę DOVANŲ PAŽYMĖJIMUS savo giminėm per INTERTRADE EXPRESS CORP. ir jų giminės buvo patenkinti. Už šį patarnavimą nėra mokesčio jums ar jūsų giminėm, nes už mūsų darbą gauname procentą. Jei iki šiol nesinaudojote DOVANŲ PAŽYMĖJIMAIS, paprašykite veltui siunčiamo katalogo su visom informacijom.
UŽSISAKYKITE DABAR
UŽSISAKYKITE TIK PER
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street
Second Floor
New York, N.Y. 10010
Telef. 982-1530
PRAŠYKITE VELTUI SIUNČIAMŲ KATALOGŲ

Romas Kezys, Laisvės žiburio radijo vedėjas, su žmona Daiva prezidento Nixono inauguracijos baliuje Washingtone sausio 20 d.

NEW YORKO LIETUVIAI INAUGURACIJOJE

Sausio 20 teko su žmona dalyvauti prezidento Nixono inauguracijoje ir baliuje. Bendras įspūdis pasiliko geresnis, nei tikėtasi.

Nepaisant didelio žmonių skaičiaus, balius praėjo elegantiškoje, aristokratiškoje nuotaikoje. Be prezidento Nixono dalyvavo jo kabineto nariai, daugelis filmų, televizijos žvaigždžių, senatorių, kongresmanų. Iš viso krašto suvažiavo ir tie, kurie prisidėjo prie Nixono išrinkimo. Prie baliaus puošnumo prisidėjo moterų drabužiai.

Inauguracijos balius vyko šešiuose viešbučiuose. Washington Hilton viešbutyje, kuriame mes buvome, baliui buvo paimtos dvi didžiulės salės. Šokiam grojo du 24 žmonių orkestrai. Nors ir buvo žmonių nepaprastai daug, bet vietos visiem šokti užteko. Pertraukų metu svečius linksmino filmų, televizijos aktoriai. Mūsų salėje programą vedė TV žvaigždės Orson Bean ir Hugh O'Brien.

Bevaikščiodami salėje, sutikome ir vieną iš savo "parapijos" — tai Queens kongresmaną Joseph P. Addabbo. Su juo trumpai pasikalbėjome. Jis tuoj prisiminė, kad Laisvės Žiburio radijo iniciatyva jis yra gavęs iš New Yorko lietuvių dovanėlę — lietuvišką kryžių. Addabbo yra demokratas, bet balius ir jį patraukė.

Iš visų 6 viešbučių prezidentas Nixonas daugiausia laiko prraleido mūsų viešbutyje ir čia pasakė ilgiausią kalbą. Nuo Nixono buvome per 5-6 metrus, gerai jį matėme ir girdėjome. Buvo įdomu iš arti stebėti ir kitus jo kabineto narius — William P. Rogers, John Mitchell ir k.

Išvadoje noriu pasakyti: jei kam teks ateityje dalyvauti tokiame inauguracijos baliuje, turėtų pasinaudoti proga ir nesigailėti stambokų išlaidų, nes įvykis paliks tikrai įdomų prisiminimą.

Romas Kezys

P. S. Iš New Yorko inauguracijoje dalyvavo dr. Juozas Kazickas su žmona, Romas Kezys su žmona, dr. Bronius Radzivanas.

Žmonių buvo labai daug, tai sunku buvo sutikti iš kitur atvykusius lietuvius, o jų buvo suvažiavę iš visų vietų.

RYTINIO ATLANTO PAKRAŠČIO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ KONFERENCIJA N.Y.

Šiais lituanistinio švietimo metais yra daug aktualių reikalų. Jiem apsvarstyti kovo 15 ir 16 šaukiama viso rytinio Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų mokytojų konferencija, kuri įvyks Maironio lituanistinės mokyklos patalpose, Brooklyne, N.Y. Konferencijos programa bus kiek vėliau išsiuntinėta visiem mokyklų vedėjam ir paskelbta spaudoje. Prašom jau dabar visus mokytojus planuoti į konferenciją atvykti ir tuoj pat registruotis pas mokyklos vedėją A. Samušį. Adresas: 116-08 95th. Ave., Richmond Hill, N.Y. 11419, telef.: 212 849-2036. Registruojantis prašome pažymėti, kada atvykstate ir ar bus reikalinga nakvynė.

A. Masionis,
Rytinio Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų inspektorius

Lietuviškos muzikos plokštelės ir knygos, kurias galima gauti Darbininko administracijoje, yra paskelbtos šio Darbininko 6 psl. Pasirinkimas labai didelis. Rasite įvairiausių plokštelių, knygų lietuvių ir anglų kalbomis. Prašom susipažinti su skelbiamu katalogu ir laiku užsisakyti.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
GLenmore 2-2923

Prisiminė Klaipėdos krašto atvadavimą

Mažosios Lietuvos Bičiulių D-gijos skyrius drauge su lietuvių evangelikų parapija sausio 19 paminėjo Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos. Minėjimo rengimui vadovavo kun. P. Dagys. Jis pravedė ir patį minėjimą. Pagrindinę kalbą pasakė Martynas Gelžinis. Jis atkreipė dėmesį, kad reikia parengti kuo daugiau studijų. Parodė, ką rašo kaimynai apie Mažąją Leituvą ir Prūsiją. Tai buvo storokos knygos, išleistos vokiečių. Ten buvo tik bibliografija, kuri apėmė tos srities veikalus įvairiomis kalbomis — lenkų, vokiečių, prancūzų.

Ta proga prelegentas supažindino su Pr. Alšėno parašyta "Martyno Jankaus" monografija, o Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė pristatė dr. Anyso veikalą "Senprūsių laisvės kovos."

Minėjime dalyvavo ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas. Savo kalboje jis pasidžiaugė, kad nepamirštama tokio svarbaus įvykio. Vliko vardu kalbėjo dr. A. Budreckis. Jis pasidžiaugė prūsinės srities lietuvių ištver mingumu. Lietuvių Bendruomenės vardu kalbėjo J. Šlepetys, prisiminęs sukilimą, gi J. Vilkaitis — apie mokytojų paruošimą Tauragėje. A. Bendorius priminė, kad kalbamos teritorijos klausimais jau anksčiau buvo suplanuota visa eilė studijų, bet jų neparašyta dėl lėšų stokos.

Po minėjimo 6 dalyviai užsisakė knygą apie Martyną Jankų ir vienas — dr. Anyso "Senprūsių laisvės kovos" ir "Lietuvos Pajūris".

Minėjimas įvyko kongregacijos bažnyčios salėje, 91 gatvė Woodhavene. Vaišes paruošė p. Dagienė.

A. Kc.

Prezidentas Nixonas inauguracijos baliuje. Nuotraukoje matoma jo žmona, dukrė, D. Eisenhoweris, teisingumo sekretorius John Mitchell ir k.
Nuotr. R. Kezio

Širdingai esate kviečiami į New Yorko - New Jersey ateitininkų ruošiamą UŽGAVĖNIŲ VAKARĄ vasario 8 d. 8 val. v., šeštadienį Atsimainymo parapijos salėje—64-14 56th Road Maspeth, N.Y.

Linksmą meninę programą atliks jaunimas. Svečiai bus vaišinami šilta vakariene. Veiks bufetas. Šokiams gros Gutauskų orkestras.

Įėjimo auka: $5.00; studentam ir moksleiviam $2.00.

BOSTONO ŽINIOS

Pirmasis šių metų kultūrinis subatvakaris sausio 18 buvo skirtas, kaip rengėjų pakvietime rašoma, "Žvilgsnis į 1968 m. — į Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvinius ir Laisvės Kovos metus, į tų metų pasisekimus ir nesėkmes."

Darbų apžvalgą padarė St. Santvaras. Perskaitė kas buvo numatyta padaryti ir kas padaryta. Vliko buvo numatyta išleisti keletas leidinių Lietuvos bylos reikalu anglų kalba: Sovietų sutartys ir jų sulaužymas, Lietuvos kolonizacija ir kiti leidiniai. Buvo užsimota surinkti Tautos Fondui 100,000 dol. Pinigų, kiek girdėti, surinkta tik apie ketvirtadalį užsimotos sumos. Todėl, tur būt, neišleisti ir numatyti leidiniai. Tačiau įvyko pasaulio lietuvių seimas, jaunimo suvažiavimas, tautinių šokių šventė, koncertas Lincoln centre New Yorke, operos "Gražinos" išpildymas, pradėta repetuoti "Danos" opera, išpildytos kelios kantatos, eilė kitų gerų koncertų. Knygų išleista nemažiau kaip ir kituose metuose. Rašytojai su literatūros vakarais apkeliavę didžiąsias lietuvių kolonijas, pravestas pirmasis dramos festivalis. Bostone, kaip buvo užsimota, veik viskas atlikta, net gautas pusvalandis televizijos stoty. Priėjimas prie amerikiečių spaudos esąs sunkus.

Diskusijose nagrinėjant pasisekimus ir nesėkmes, iškilo į vairių minčių. Kada užsimojama daugiau , negu įmanoma padaryti, tada skaitome, kad yra nesėkmė. Jeigu būtų mažesni užsimojimai, jų pasisekimas atrodytų kitaip. Tremties, kaip priverstinos emigracijos ar kaip kitaip pavadinsime, paskirtis yra kalbėti už tautą, kuri yra pavergta ir jai neleidžiama kalbėti. Jei tik pakankamai informuojame pasaulio viešąją opiniją ir palaikome gyvą Lietuvos bylos reikalą, dirbama gal netaip jau blogai. Ta informacija neturi sustoti ir reikėtų įsteigti informacijos įstaigą. Pinigai yra vienas pagrindinių veiklos veiksnių. Be jų jokie darbai neįmanomi. Reikia ieškoti būdų jų telkimui.

Kultūrinė sritis iki dabar nėra apleista ir joje dirbama.

Moteris ieško nebrangaus buto iš 3-4 kambarių. Kas turėtų ar žinotų apie tokį butą, prašom skambinti telef. DI 5-3113.

Nesiduokite apgaunami ir nepermokėkite! TV, radio, adding ir rašomas mašinas gausite pigiausiai ir sąžiningai per SPARTĄ. Prekės tiesiai iš firmų sandėlių, taisymas fabriko paruoštų tos pat firmos mechanikų Jūsų bute. Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus. Kreiptis adresu: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731 Tel. (516) 757-0055.

Vasario 16 minėjimų reikalu pasisakyta prieš ilgas kalbas, o ypatingai ilgus įvadus į minėjimus ir programas. Prieš porą dešimčių metų tuose minėjimuose salės būdavo pilnos, o dabar mažiau beliko. Tiek daug neišmirė, o prieauglis yra gal dar didesnis negu mirimai. Yra kitos priežastys nesilankymui. Dauguma pasisakė, kad reikia keisti minėjimų pobūdį, kad nereikėtų klausytis ilgų kalbų, o taip pat paieškoti būdų, kaip patraukti jaunimą į tuos minėjimus. Jeigu jis dabar nesilankys, tai po kokios dešimties metų salės liks visai tuščios. Taip pat buvo pasisakyta, kad, prie miesto rotušių, ar kitose viešose vietose pakeliant vėliavas, nereikia niekinti Lietuvos himno. Kai atėję keletas ar keliolika asmenų pradeda kiekvienas savo balsu giedoti, tai esą žiauru klausytis.

Balerina Danutė Laukauskaitė iš Montrealio, kuri su dideliu pasisekimu atliko meninę programą per Balfo banketą Bostone.

RADIJO PROGRAMOS

Lietuvos Atsiminimų Radio Valanda
NEW YORKE
Šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 Kil. 97.9 Mg. Fm. Direktorius Dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

Laisvės Žiburys — NEW YORK — Lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas: Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER BROCKTON,
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
FM bangomis 105,7 MC
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

DETROIT, MICH.
Lietuviškų Melodijų Radio Valanda
WJLB stotis — banga 1400
Šeštadieniais 3:00 iki 4:00 p.p.
Patricia Bandza tel. 278-3265
Algis Zaparackas tel. 549-1982
Vedėjas — Ralph J. Valatka
15756 Lesure Detroit, Mich. 48227
telef. 273-2224

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
62 Shady St. W. Pgh., Penna. 15228
Tel. 563-2754
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 kilocycles
BENDRUOMENĖS BALSAS
1203 Green St., Phila, Pa. 19123
PO 5-0932
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto